

Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut

DREJTORIA E POLITIKËS MONETARE DHE E HULUMTIMIT

INTERNE

Treguesit më të fundit makroekonomikë
Rishikim i situatës aktuale

Gusht, 2022

Treguesit më të fundit makroekonomikë

Rishikim i situatës aktuale – ndikimet në politikën monetare

Rishikimi i situatës aktuale synon të japë një rishikim të të dhënave më të fundit makroekonomike (maj - korrik 2022) dhe një krahasim me parashikimet më të fundit makroekonomike (prill 2022). Kjo do të përcaktojë se si gjendja aktuale e ekonomisë korrespondon me lëvizjet e pritshme të variablave në ciklin e fundit të projeksioneve. Rishikimi është fokusuar në ndryshimet në supozimet dhe realizimet e jashtme të variablave të brendshëm dhe mënyrën se si këto ndryshime janë reflektuar në mjedisin e zhvillimit të politikës monetare.

Projeksionet e fundit të FMN-së për rritjen e ekonomisë globale në 2022 dhe 2023 janë më pak të favorshme se vlerësimet e prillit, kryesisht si reflektim i arritjeve më të dobëta dhe rishikimeve në rënie të rritjes për tre ekonomitë më të mëdha të botës (SHBA, Kina dhe Eurozona). **Në të njëjtën kohë, rreziqet që rrethojnë projeksionet për rritjen globale janë në rënie** dhe lidhen kryesisht me luftën në Ukrainë dhe rrezikun e një ndërprerjeje të plotë të furnizimit me gaz në Evropë, vazhdimin e zgjatur të niveleve të larta të inflacionit, shtrëngimin e kushteve financiare globale, shfaqjen e valëve të reja të COVID-19, rritje më e dobët e Kinës dhe fragmentime më të forta gjeopolitike me reflektim në tregtinë dhe bashkëpunimin global. Për sa i përket **Eurozonës**, si partneri ynë kryesor tregtar, në gjysmën e parë të vitit aktiviteti ekonomik ka vazhduar të rimëkëmbet dhe tregu i punës ka mbetur i fortë, me Norma e papunësisë në muajin qershor mbeti në nivelin më të ulët historik prej 6.6%¹. Inflacioni në Eurozonë vijon të përshpejtohet dhe në korrik arriti në 8.9%² me bazë vjetore, në kushtet e rritjes më të fortë të çmimeve të ushqimeve dhe inflacionit bazë. Nisur nga kjo dinamikë inflacioniste, në mbledhjen e korrikut, pas një periudhe të gjatë, BQE rriti normat e interesit me 0.5 pikë përqindjeje dhe njoftoi vazhdimin e trendit të rritjes. Nga atje, vlerësimet më të fundit për **të huajt Norma e interesit EURIBOR me** maturim një mujor janë rishikuar në rritje, veçanërisht për vitin 2023.

Parë përmes treguesve të veçantë sasiorë të mjedisit të jashtëm domethënës për ekonominë maqedonase, vlerësimet e fundit për kërkesën e huaj efektive për vitet 2022 dhe 2023 janë rishikuar në rënie në raport me projeksionet e prillit, ndërsa për inflacionin e jashtëm efektiv korrigjime në rritje janë shënuar. bërë sipas vlerësimeve për dy vitet. Nga pikëpamja e **kursit të këmbimit euro/dollar amerikan**, aktualisht pritet një mbiçmim dukshëm më i madh i dollarit amerikan në vitin 2022 dhe një nënçmim më i vogël në vitin 2023 krahasuar me vlerësimet e prillit. **Pas një periudhe të gjatë rishikimesh të vazhdueshme në rritje, Projeksionet për çmimet e disa prej produkteve primare në bursat botërore për vitet 2022 dhe 2023 janë rishikuar në rënie.** Lëvizjet dhe vlerësimet e çmimeve të produkteve parësore janë ende jashtëzakonisht të ndryshueshme dhe të ndikuara fuqimisht nga ngjarjet që lidhen me konfliktin ushtarak ruso-ukrainas, gjë që krijon pasiguri të madhe për dinamikën dhe efektet e tyre në të ardhmen në ekonominë vendase, mbi të gjitha në afat të shkurtër.

Treguesit më të fundit të ekonomisë së brendshme tregojnë për një tablo makroekonomike që përgjithësisht është në përputhje me parashikimet e prillit, por devijimet janë të dukshme në disa segmente, kryesisht nën ndikimin e ndryshimeve në mjedisin e jashtëm. Të dhënat për rritjen ekonomike prej 2.4% në tremujorin e parë, si dhe vlerësimet për rritje të mëtejshme sipas të dhënave me frekuencë të lartë për periudhën prill - qershor 2022, janë aktualisht në përputhje me pritjet e fundit. Rreziqet për periudhën e mëtejshme mbeten në rënie, në kushtet kur konflikti ushtarak në Ukrainë, pandemia e zgjatur dhe tensionet gjeopolitike globale veprojnë në paqëndrueshmëri të lartë dhe paparashikueshmëri të kushteve të jashtme ekonomike dhe financiare. **Sa i përket ndryshimeve në çmimet e konsumit, norma vjetore e inflacionit në periudhën janar - korrik 2022 është 10.9% dhe është më e lartë se parashikimet e fundit.** Dinamika vjetore

¹ I referohet periudhës nga prilli 1998, kur publikohen të dhënat mujore për shkallën e papunësisë në Eurozonë.

² I referohet periudhës nga 1 janari 1997, kur publikohen të dhënat mujore për normën e inflacionit në Eurozonë.

e inflacionit është ende kryesisht një reflektim i faktorëve në kahun e ofertës, pra rritjes së çmimeve të importit të ushqimeve dhe energjisë elektrike, përfshirë edhe çmimin e brendshëm të energjisë elektrike, i cili është ndikuar nga zhvillimet në tregun botëror të energjisë. Rritja e tyre afatgjatë dhe më e fortë krijon efekte të transferuara në çmimet e produkteve dhe shërbimeve të tjera. Megjithatë, në muajin korrik norma vjetore e inflacionit bazë, duke përjashtuar çmimet e ushqimeve dhe energjisë, mbeti në nivelin 6.9%, pra shënoi të njëjtën normë si një muaj më parë. Në lidhje me lëvizjet e pritshme të çmimeve të supozimeve të inputit të jashtëm në projeksionin e inflacionit, rishikimet janë në drejtime të ndryshme, pra është bërë një rishikim në rritje i rritjes së inflacionit të huaj efektiv dhe çmimeve të naftës, ndërsa një rishikim në rënie i rritjes. të një pjese të çmimeve të ushqimit. Megjithatë, në kushtet e lëkundjeve të konsiderueshme në lëvizjen e çmimeve botërore të produkteve primare, të shkaktuara kryesisht nga lufta në Ukrainë dhe sanksionet e vendosura kundër Rusisë, lëvizja e tyre është e ndryshueshme dhe e vështirë për t'u parashikuar, kështu që pasiguria në lidhje me lëvizjet e çmimeve në të ardhmen është jashtëzakonisht e theksuar.

Niveli i rezervave valutore dhe analiza e treguesve të mjaftueshmërisë së tyre tregojnë se ato janë ende në zonën e sigurt. Në tremujorin e dytë të vitit 2022, deficit i tregtar është më i lartë se sa pritej në projeksionin e prillit, kryesisht si rezultat i rritjes më të lartë të importeve, por njëkohësisht edhe arritjeve më të mira në komponentin e eksportit. Të dhënat për operacionet e këmbimit të korrikut 2022 tregojnë flukse hyrëse neto të realizuara nga transfertat private që janë disi më të larta se sa pritej për tremujorin e tretë të vitit 2022, sipas projeksionit të prillit. Megjithatë, të dhënat e disponueshme i referohen një periudhe relativisht të shkurtër dhe nuk janë të mjaftueshme për të nxjerrë përfundime më të sakta.

Për sa i përket **lëvizjeve në sektorin monetar**, pas stabilizimit në muajin paraardhës, totali i **depozitave** në qershor u rrit me 0.4% në bazë mujore. Rritja është reflektim i rritjes së depozitave të amvisëriëve. Nga ana tjetër, depozitat e sektorit të korporatave shënuan një rënie të parëndësishme mujore, e cila, së bashku me ndryshimin e moderuar pozitiv të muajit maj, tregon për një stabilizim të ndjeshëm të bazës së depozitave të sektorit të korporatave. Gjegjësisht, në katër muajt e parë, këto depozita u zvogëluan, para së gjithash nën ndikimin e presionit të fortë nga kriza energjetike. Nga aspekti valutor, rritje vërehet te depozitat në valutë, ndërsa gjithsej depozitat në denarë kanë rritje të moderuar³. Në bazë vjetore, gjithsej depozitat në qershor 2022 janë më të larta me 1.5%, me një rritje vjetore të parashikuar për tremujorin e dytë prej 3.3%. Ashtu si tre muajt e mëparshëm, edhe në qershor **kreditë** blerëse të sektorit privat shënuan një rritje të qëndrueshme mujore prej 1.0%. Kontribut të barabartë në ndryshimin mujor kanë kredia për amvisëri dhe për ndërmarrje, megjithëse që nga fillimi i vitit, një kontribut disi më i madh në rritjen agregate të totalit të kreditimit ka dhënë kredia për sektorin e korporatave. Sipas strukturës valutore, kredia në valutë ka shënuar rritje, me një rritje më të moderuar të kredisë në monedhë vendase. Në bazë vjetore, rritja e totalit të kredisë në qershor është 10%, ndërsa rritja e parashikuar për tremujorin e dytë 2022 është 8.7%, në përputhje me projeksionin e prillit.

Treguesit dhe pritjet e fundit makroekonomike vijnë të krijojnë një mjedis makroekonomik të pasigurt për zbatimin e politikës monetare. Rritja e çmimeve të brendshme në periudhën janar – korrik 2022 është mbi të parashikuar. Çmimet e importit të ushqimeve dhe energjisë elektrike vazhdojnë të kontribuojnë në masë të madhe në inflacionin e brendshëm, i cili deri tani po rritet më i fortë se sa pritej dhe duke ushqyer pritjet inflacioniste. Pritjet për çmimet e ushqimeve shënuan një rishikim të mëtejshëm në rënie, por pasiguria e dinamikës së ardhshme të çmimeve të produkteve primare në bursa është jashtëzakonisht e theksuar për shkak të zhvillimeve ushtarake në Ukrainë. Për sa i përket aktivitetit ekonomik të brendshëm, arritjet në tremujorin e parë të vitit 2022 janë pak më të mira se ato të parashikuara dhe të dhënat e disponueshme me frekuencë të lartë për aktivitetin ekonomik për tremujorin e dytë tregojnë për një rritje të mëtejshme ekonomike për momentin. Por rishikimet në rënie të kërkesës së huaj për shkak të efekteve të konfliktit ushtarak në Ukrainë dhe një ndikimi të fortë në

³ gjithashtu përfshin paratë e depozitave.

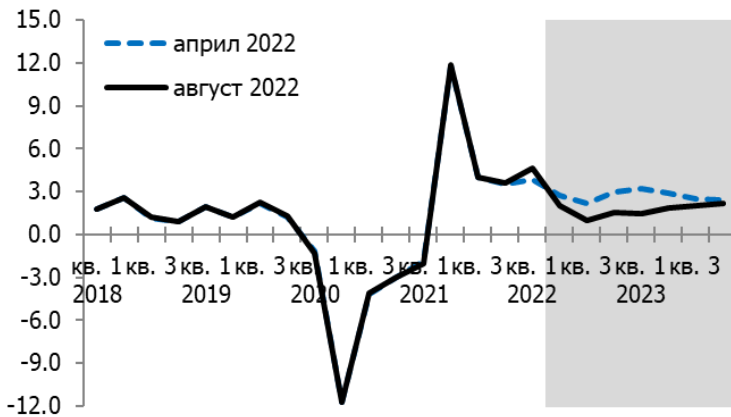
tregjet e mallrave dhe zinxhirët e furnizimit nxjerrin në pah rreziqet negative për rritjen. Rezervat valutore mbahen në një nivel të përshtatshëm dhe në një zonë të sigurt, me presione të reduktuara ndjeshëm nga kriza energjetike në tregun valutor në tremujorin e dytë dhe me një fluks të konsiderueshëm të valutave në tregun valutor . Në sektorin monetar, aktiviteti kreditor është ende mbi parashikimet, ndërkohë që dinamika e totalit të depozitave është më e dobët në krahasim me pritjet.

Pas një periudhe të gjatë, në mbledhjen e muajit korrik, BQE rriti normat bazë të interesit

Në mbledhjen e mbajtur më 21.7.2022, BQE mori vendim për rritjen e normave bazë të interesit - normat e interesit të operacioneve bazë të rifinancimit . Kreditë e disponueshme njëditore dhe depozitat e disponueshme - me 0.5 pikë përqindje secila, në nivelin përkatësisht 0.5%, 0.75% dhe 0%, me aplikim nga data 27 korrik 2022. Kjo përfaqëson rritjen e parë të normës në më shumë se një dekadë (më konkretisht, që nga korriku 2011) dhe në të njëjtën kohë një dalje nga zona negative. Rritja, e cila është më e lartë se sa ishte paralajmëruar në mbledhjen e mëparshme, synon stabilizimin e inflacionit në afat të mesëm brenda objektivit prej 2%. Vlerësimet e rritjes së rreziqeve rritëse për stabilitetin e çmimeve në Eurozonë në periudhën e ardhshme. Përveç këtyre ndryshimeve, instrumenti i ri i mbrojtjes së transmetimit (Transmission Mbrojtja Instrumenti - TPI), si një mjet shtesë në instrumentet ekzistuese, i cili do të aktivizohet në kushtet e dinamikave të padëshiruara të tregut që do të kërcënonin transmetimin monetar, duke kontribuar në efektivitetin më të madh të tij në të gjitha vendet anëtare të Eurozonës. Në mbledhje, BQE njoftoi për normalizim të mëtejshëm të politikës monetare, dhe rruga e ardhshme e normës së interesit referencë do të varet nga të dhënat ekonomike të disponueshme.

Селектирани макроекономски показатели ¹⁾	2019								2020					2021										2022																
	2016	2017	2018	Ка.1	Ка.2	Ка.3	Ка.4	2019	Ка.1	Ка.2	Ка.3	Ка.4	2020	яан.	фев.	март	Ка.1	апр.	мај	јун.	Ка.2	јул.	авг.	сеп.	Ка.3	окт.	ное.	дек.	Ка.4	2021	яан.	фев.	мар.	Ка.1	апр.	мај	јуни	Ка.2	јули	
I. Реален сектор индикатори																																								
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ²⁾	2.8	1.1	2.9	2.8	6.1	4.3	2.5	3.9	-1.3	-16.4	-5.9	-0.8	-6.1				-1.8				13.4				3.0				2.3	4.0				2.4						
Индустриско производство ³⁾																																								
статка на промена (годишна)	3.4	0.2	5.4	8.8	1.1	7.1	-1.3	3.7	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-9.5	-13.5	-12.2	7.6	-6.1	46.1	16.5	9.5	22.2	-0.6	-1.4	-8.0	-3.5	-4.5	4.7	-4.9	-2.3	1.4	0.7	6.3	3.2	3.5	-3.8	8.5	0.9	1.7		
кумулятивна просечна стапка	3.4	0.2	5.4	8.8	4.8	5.6	3.7	3.7	-3.7	-14.6	-12.1	-9.5	-9.5	-13.5	-12.8	-6.1	-6.1	3.7	6.0	6.6	6.6	5.4	4.5	2.9	2.9	1.8	2.1	1.4	1.4	1.4	0.7	3.6	3.5	3.5	1.5	2.9	2.5	2.5		
Инфлација ⁴⁾																																								
ЦПИ Инфлација (годишна) ⁵⁾	-0.2	2.4	0.9	1.2	1.2	0.6	0.0	0.4	0.6	0.5	1.5	2.2	2.3	1.9	1.9	2.1	2.0	2.7	3.0	2.7	2.8	3.4	3.6	3.7	3.5	4.1	4.8	4.9	4.6	4.9	6.7	7.6	8.8	7.7	10.5	11.9	14.5	12.3	16.0	
ЦПИ Инфлација (кумулятивна просечна)	-0.2	1.4	1.5	1.2	1.2	1.0	0.8	0.8	0.6	0.5	0.9	1.2	1.2	1.9	1.9	2.0	2.0	2.2	2.3	2.4	2.4	2.5	2.7	2.8	2.8	2.9	3.1	3.2	3.2	3.2	6.7	7.1	7.7	7.7	8.4	9.1	10.0	10.0	10.9	
Базична инфлација (кумулятивна просечна)	1.3	2.3	1.5	0.9	0.9	0.8	0.5	0.5	0.7	0.6	0.7	0.9	0.9	1.8	1.7	1.6	1.6	1.6	1.7	1.8	1.8	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2	2.3	2.4	2.4	2.4	3.2	3.7	4.2	4.2	4.7	5.1	5.4	5.4	5.6	
Базична инфлација (годишна) ⁶⁾	1.0	2.8	1.4	0.9	1.0	0.6	-0.4	-0.3	0.7	0.5	0.8	1.6	1.9	1.8	1.6	1.5	1.6	1.7	1.8	2.4	2.0	3.0	2.8	2.9	2.9	2.9	3.1	2.9	3.0	2.9	3.2	4.3	5.2	4.2	6.0	6.6	6.9	6.5	6.9	
Работна сила																																								
Стапка на невработеност	23.7	22.4	20.7	17.8	17.5	17.1	16.6	17.3	16.2	16.7	16.5	16.1	16.4				16.0				15.9				15.7				15.2	15.7				14.8						
II. Финансиски сектор индикатори (Централен буџет и буџети на фондови)																																								
Вкупни буџетски приходи	169,356	179,673	188,505	46,042	50,076	50,986	56,718	203,822	46,484	40,923	48,585	53,562	189,554	14,806	16,423	17,667	48,896	19,271	15,726	17,410	52,407	20,190	17,132	19,151	56,473	20,055	19,133	21,057	60,245	218,021	16,767	18,852	21,549	57,168	21,776	16,895	20,587	59,258		
Вкупни буџетски расходи	185,407	196,561	200,071	49,243	53,915	52,085	62,202	217,445	53,895	59,458	58,511	71,557	243,421	18,995	19,176	19,101	57,272	19,242	20,759	21,206	61,207	23,338	22,489	19,538	65,365	18,739	24,399	29,924	73,062	256,906	20,226	22,248	21,363	63,837	19,785	20,653	22,495	62,933		
Буџетско салдо (готовинска основа)	-16,051	-16,888	-11,566	-3,201	-3,839	-1,099	-5,484	-13,623	-7,411	-18,535	-9,926	-17,995	-53,867	-4,189	-2,753	-1,434	-8,376	29	-5,033	-3,796	-8,800	-3,148	-5,357	-387	-8,892	1,316	-5,266	-8,867	-12,817	-38,885	-3,459	-3,396	186	-6,669	1,991	-3,758	-1,908	-3,675		
Буџетско салдо (% од БДП) ⁷⁾	-2.7	-2.7	-1.8	-6.5	-0.6	-0.2	-0.8	-2.0	-1.1	-2.8	-1.5	-2.7	-8.2	-0.6	-0.4	-0.2	-1.2	0.0	-0.7	-0.5	-1.2	-0.4	-0.7	-0.1	-1.2	0.2	-0.7	-1.2	-1.8	-5.4	-0.4	-0.4	0.0	-0.8	0.2	-6.5	-0.2	-0.4		
III. Финансиски индикатори ⁸⁾																																								
Парична маса (М4), годишна стапка на раст	6.2	5.1	11.8	11.7	10.5	10.8	9.3	9.3	8.9	9.8	6.9	6.9	6.9	7.7	8.2	7.9	7.9	7.1	7.0	6.7	6.7	7.1	9.6	8.2	8.2	7.8	7.6	7.0	7.0	7.0	6.5	5.3	2.8	2.8	3.0	1.8	1.4	1.4		
Вкупни кредити, годишна стапка на раст	-0.1	5.4	7.3	9.0	8.1	5.6	6.0	6.0	5.8	6.6	7.3	4.7	4.7	4.6	4.4	5.2	5.2	5.7	5.6	5.1	5.1	5.2	6.4	6.3	6.3	6.7	7.7	8.3	8.3	8.3	8.4	8.9	9.8	9.8	10.0	9.9	10.0	10.0		
Вкупни кредити на население	7.0	9.2	10.3	9.7	9.9	9.5	10.5	10.5	10.1	8.8	9.5	8.0	8.0	7.4	7.1	8.1	8.1	8.9	8.8	8.7	8.7	8.0	7.9	7.5	7.5	7.3	7.7	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.9	7.9	7.8	8.0	7.7	7.7		
Вкупни кредити на претпријатија	-5.3	2.3	4.5	6.2	6.4	1.7	1.9	1.9	1.8	4.6	5.2	1.1	1.1	1.6	1.4	2.1	2.1	2.3	2.1	1.2	1.2	2.0	4.5	4.8	4.8	5.6	7.4	8.7	8.7	8.7	9.0	10.0	11.9	11.9	12.3	11.9	12.4	12.4		
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ⁹⁾	6.1	5.0	12.1	11.9	10.6	11.0	9.0	9.0	7.9	8.4	5.4	5.7	5.7	6.1	6.9	7.3	7.3	6.8	7.1	6.7	6.7	6.8	9.9	8.2	8.2	7.9	7.9	7.5	7.5	7.5	7.5	7.2	5.8	3.2	3.2	3.4	2.1	1.5	1.5	
Вкупни депозити на население	2.5	6.1	9.5	8.7	9.0	9.3	7.9	7.9	8.6	8.7	6.1	4.6	4.6	4.7	5.2	5.2	5.2	4.7	4.8	4.2	4.2	4.3	7.4	6.9	6.9	7.2	7.1	7.1	7.1	7.1	7.1	6.8	6.0	3.9	3.9	4.6	4.5	5.2	5.2	
Вкупни депозити на претпријатија	13.4	2.1	9.5	12.1	10.1	11.1	14.6	14.6	12.5	11.2	8.0	10.1	10.1	12.0	13.7	12.9	12.9	14.3	16.0	16.7	16.7	17.1	20.2	15.6	15.6	13.9	13.7	11.6	11.6	11.6	11.6	11.5	8.3	3.9	3.9	1.7	-1.6	-4.8	-4.8	
Каматни стапки ¹⁰⁾																																								
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)																																								
Активни каматни стапки	3.75	3.25	2.50	2.25	2.25	2.25	2.25	2.25	1.75	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.50	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.50	1.75	2.00	2.00	2.50	
денарски																																								
дејански	7.0	6.6	6.1	5.8	5.7	5.6	5.4	5.6	5.3	5.3	5.1	5.1	5.2	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.9	4.9	4.9	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.7	4.7	4.7	4.9	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6		
дејански	5.7	5.3	4.9	4.7	4.7	4.6	4.5	4.6	4.4	4.3	4.3	4.2	4.3	4.2	4.2	4.1	4.2	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.0	4.1	4.1	4.0	4.0	4.0	4.0	3.9	3.9	3.9	3.9		
Пасивни каматни стапки																																								
денарски	2.5	2.2	2.0	2.0	1.9	1.9	1.7	1.9	1.6	1.5	1.4	1.4	1.5	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0		
дејански	1.0	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4		
IV. Надворешен сектор индикатори																																								
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)	-275.5	-102.9	-7.12	-175.3	-62.2	165.1	-295.8	-368.3	-155.68	-90.0	-50.6	-69.9	-366.2	29.6	-67.4	-15.1	-53.0	-112.9	-5.4	3.0	-115.3	90.8	-7.6	15.8	99.1	-62.6	-109.3	-174.6	-346.5	-415.7	-10.1	-253.7	-128.7	-392.4						
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	-2.9	-1.0	-0.07	-1.6	-0.6	1.5	-2.6	-3.3	-1.45	-0.8	-0.5	-0.6	-3.4	0.3	-0.6	-0.1	-0.5	-1.0	0.0	0.0	-1.0	0.8	-0.1	0.1	0.8	-0.5	-0.9	-1.5	-3.0	-3.5	-0.1	-1.9	-1.0	-2.9						
Трговски биланс (во милиони ЕУР) ¹¹⁾	-1786.2	-1816.2	-1811.4	-456.0	-470.7	-433.3	-647.75	-2007.7	-511.04	-384.3	-390.6	-530.7	-1816.6	-96.4	-201.4	-231.9	-529.63	-274.6	-206.6	-223.9	-705.1	-218.1	-238.3	-161.2	-617.6	-248.3	-263.8	-351.2	-863.3	-2715.7	-262.7	-310.9	-324.8	-898.4	-404.6	-315.8	-258.5			
Трговски биланс (% од БДП)	-18.0	-18.1	-16.9	-4.1	-4.2	-3.9	-5.78	-17.9	-4.75	-3.6	-3.6	-4.9	-16.7	-0.8	-1.7	-2.0	-4.5	-2.3	-1.8	-1.9	-6.0	-1.9	-2.0	-1.4	-5.3	-2.1	-2.2	-3.0	-7.4	-23.1	-2.0	-2.3	-2.4	-6.7	-3.0	-2.4	-1.9			
Увоз (во милиони ЕУР)	-6,176.5	-6,834.9	-7,676.3	-1,990.4	-2,096.4	-2,067.2	-2,287.07	-8																																

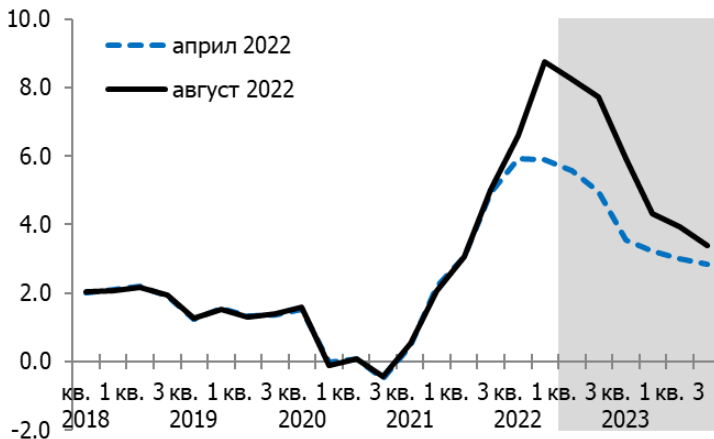
Странска ефективна побарувачка
(годишни промени во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

rritja e **kërkesës së huaj efektive** është rishikuar në rënie dhe pritet të jetë 2.3% në 2022 dhe 1.9% në 2023, nga 2.9% dhe 2.8% përkatësisht në prill. Rishikime të tilla janë kryesisht rezultat i pritjeve për ulje të aktivitetit ekonomik në Gjermani ⁴.

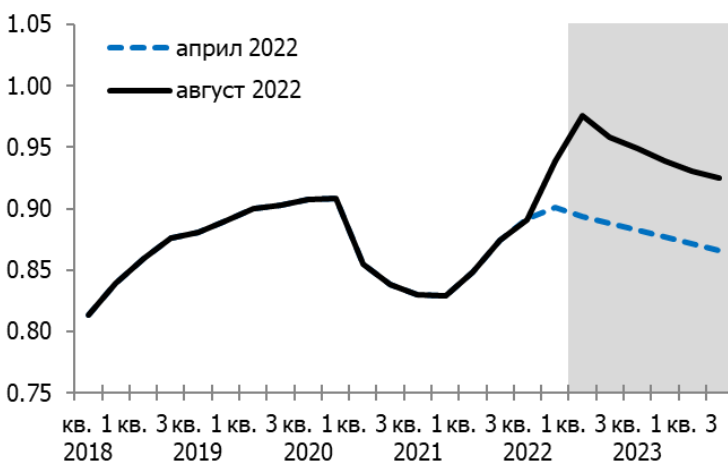
Странска ефективна инфлација
(годишни стапки во %)

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Në të kundërt, **Inflacioni** i huaj ka pësuar një korrigjim në rritje (në 8.1% dhe 4.5% përkatësisht në 2022 dhe 2023, kundrejt 5.7% dhe 3.2% në prill), i cili vjen si pasojë e pritjeve për inflacion më të lartë në të gjithë partnerët tanë të importit, ku Gjermania dhe Kroacia kanë kontributi më i madh mesatarisht për dy vitet.

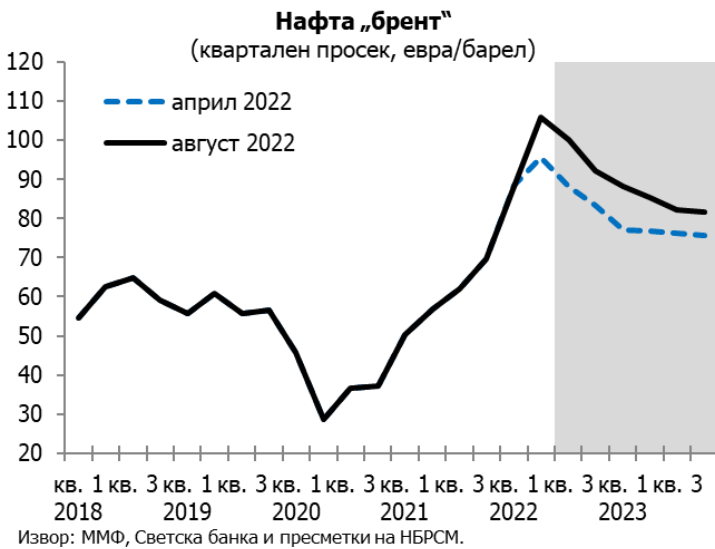
Курс евро/САД-долар

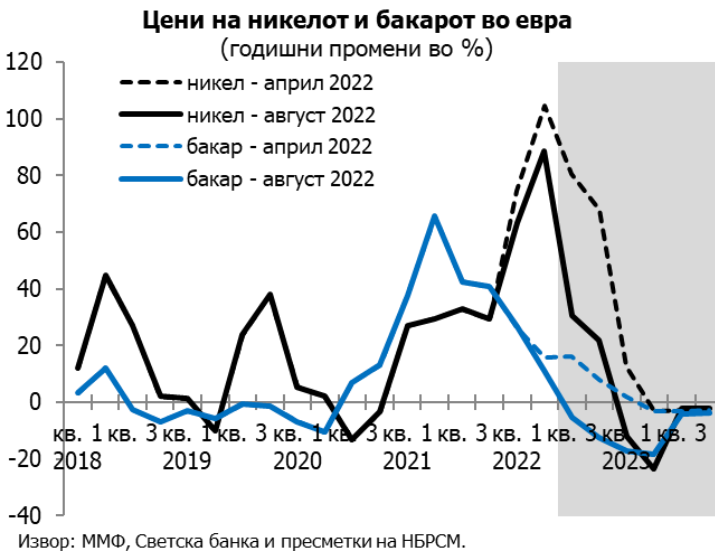
Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Për sa i përket **kursit të këmbimit euro/dollar amerikan**, vlerësimet e fundit tregojnë për një mbigjymim dukshëm më të lartë të dollarit amerikan ndaj euros në vitin 2022 dhe një nënçmim më të vogël në vitin 2023, krahasuar me parashikimin e prillit. Ndryshime të tilla janë kryesisht një reflektim i pritshmërive për shtyrëngim më të fortë monetar nga Fed në krahasim me BQE-në dhe shqetësimeve për furnizimin e ardhshëm me gaz të Evropës.

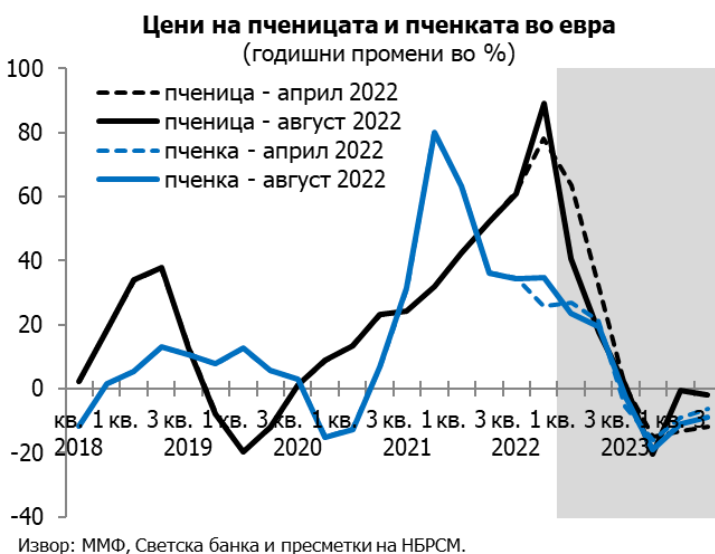
⁴Rritja e Gjermanisë parashikohet në 1.6% në 2022 dhe 2023, nga 2.5% dhe 2.6% përkatësisht në prill.

Për sa i përket **çmimit të naftës** ⁵¹ **shprehur në euro**, parashikimet e fundit tregojnë për një rishikim në rritje, me rritje më të lartë të pritur në 2022 dhe një rënie pak më të ulët në 2023. Në të njëjtën kohë, vlerësimet për forcimin e vlerës së dollarit amerikan në raport me euron shpjegojnë në masë të madhe rishikimet në rritje.

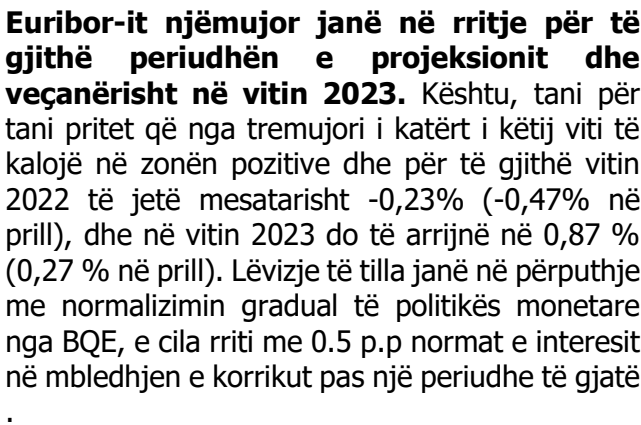
Sa i përket **çmimeve të metaleve** , rishikimet janë në rënie, si rezultat i shqetësimeve për kërkesën e ardhshme nga Kina dhe pritshmërive për një rritje më të dobët globale. Njëkohësisht, për momentin pritet një rritje më e vogël e çmimeve të bakrit dhe nikelit në vitin 2022 krahasuar me parashikimin e muajit prill, si dhe ulje, në vend të rritjes minimale, të çmimit të nikelit dhe një ulje më e madhe e çmimit të bakrit në vitin 2023.

rritjen e çmimit të misrit dhe grurit në vitin 2022 janë rishikuar kryesisht në rënie në krahasim me prillin. Kështu, për vitin 2022, pritet një rritje më e vogël për grurin dhe një rritje me përmasa të ngjashme për misrin. Në vlerësime më të favorshme për prodhimin e ardhshëm, shqetësime për kërkesën e ardhshme dhe perspektiva të përmirësuar për furnizim nga Ukraina ⁶. Për vitin 2023, ende pritet një rënie, por më e vogël për grurin dhe më e madhe për misrin krahasuar me parashikimet e prillit.

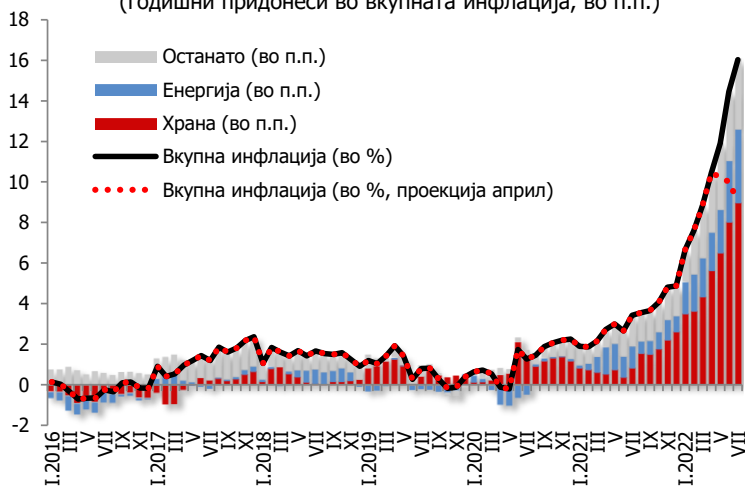
⁵ Për analizën e çmimeve të naftës, metaleve dhe produkteve primare ushqimore, përdoren raporte të ndryshme të FMN-së, Bankës Botërore, FAO-s , OPEC-ut, BOE-së dhe portaleve të specializuara ekonomike ndërkombëtare .

⁶Më 22 korrik 2022, në Stamboll, Turqia, Ukraina dhe Federata Ruse nënshkruan një marrëveshje për rihapjen e porteve të Ukrainës në Detin e Zi për të mundësuar eksportin e drithit, i cili u ndalua për shkak të bllokadës ruse të porteve.

Стапка на инфлација

(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Нë коррик 2022, **çмимет e konsumit të brendshëm** u rritën me 1.9% në bazë mujore (2.8% në muajin paraardhës), si rezultat i rritjes së çmimeve në të tre komponentët kryesorë. Në të njëjtën kohë, kontributin më të madh në rritje e ka rritja e çmimeve të energjisë, kryesisht për shkak të çmimit më të lartë të energjisë elektrike për amvisëritë ⁷. Në komponentin ushqimor, ndonëse ka një ngadalësim të rritjes pjesërisht për shkak të ndryshimit të gamës së masave shtetërore për të zbutur presionet e çmimeve ⁸ në lidhje me marzhet tregtare, rritje më e ndjeshme shënohet në çmimet e bukës dhe produkteve të drithërave, çmimet e mishit dhe çmimet në kategorinë "qumësht, djathë dhe vezë", si dhe rënie vërehet te çmimet e perimeve (tipike për këtë periudhë të vitit), në çmimet e vajrave dhe të peshkut. Rritje në baza mujore vihet re edhe në komponentin bazë të inflacionit, nën ndikimin e rritjes së çmimeve të transportit ajror, rritjes së çmimeve të shërbimeve të restoranteve dhe hotelierisë, si dhe çmimeve më të larta të aranzhimeve turistike.

Norma vjetore e inflacionit është 16% në korrik (14.5% në qershor), me një përshpejtim më të theksuar të rritjes vjetore të çmimeve në komponentët e energjisë dhe ushqimit. Kontributin më të madh në normën vjetore të inflacionit e kanë rritja e çmimeve të ushqimeve, karburanteve dhe rritja e çmimit të energjisë elektrike që nga fillimi i vitit ⁹. Norma vjetore e inflacionit e arritur në korrik është mbi normën e parashikuar nga cikli i projeksioneve të prillit, në kushtet e devijimeve në rritje dhe në çmimet e supozimeve të inputeve të jashtme, gjë që tregon

⁷ Sipas vendimit të Komisionit Rregullativ për Energji të RSM nga 29.6.2022, çmimi i energjisë elektrike për furnizuesin universal "EVN HOME" SH.P.SH. Shkup nga 1 korriku 2022 do të rritet mesatarisht për 9,9% (tarifa e ulët për 8,8 %, dhe tarifa e lartë mesatarisht 10.4%). Nga 1 korriku, RKE për herë të parë prezantoi çmimet e graduara për konsum në tarifën e lartë, pra prezantoi një model me tarifa katër bllok. Në raport me të vetmen tarifë të lartë të mëparshme, çmimi i energjisë elektrike për bllokun e parë është më i lartë për 5.5%, për bllokun e dytë me 10.3%, për bllokun e tretë me 18.3% dhe për bllokun e katërt me 138.7%.

⁸ Me Vendimin për kushtet e veçanta për tregtimin e mallrave individuale, të miratuar më 14 qershor 2022, Qeveria e RSM ka përcaktuar marzhin më të lartë tregtar për produktet ushqimore bazë në tregtinë me shumicë dhe pakicë, i cili është i vlefshëm deri më 30 shtator 2022, me mundësi të vazhdojë deri në fund të vitit nëse kushtet e tregut e kërkojnë. Në përputhje me vendimin, për bukën e bardhë (të prerë në copa ose të plota), për sheqerin e bardhë dhe për vajin e lulediellit ushqimor, me përjashtim të vajit të shtypur në të ftohtë, një marzh tregtar deri në 5% në tregtinë me shumicë dhe deri në 5. % në tregtinë me pakicë, ndërsa për miell gruri (tipi 400 dhe lloji 500), për makaronat dhe spageti nga gruri i fortë, për orizin e bardhë maqedonas, për qumështin afatgjatë të lopës me përmbajtje yndyre 2,8%, 3,2% dhe 3,5 % dhe vezë pule, për të gjitha shoqëritë tregtare dhe tregtarët individualë që marrin pjesë në zinxhirin tregtar, përcaktohet një marzh tregtar deri në 10% në tregtinë me shumicë dhe deri në 10% në tregtinë me pakicë. Sipas këtij vendimi, për këto produkte nuk do të llogariten kostot e funksionimit dhe nuk miratohen zbritjet dhe tarifatat që shitësi me pakicë i ngarkon shitësit me shumicë për reklamimin dhe ekspozimin e mallrave në raftet në pozicionet parësore dhe dytësore.

⁹ Sipas vendimeve të Komisionit Rregullativ të Energjisë RSM, çmimi i energjisë elektrike për furnizuesin universal "EVN HOME" SH.PK Shkup është rritur për 9,48% në janar 2022 dhe mesatarisht 9,9% në korrik 2022 (<https://www.erc.org.mk/>).

Инфлација и цени на храната и енергијата (годишни промени, во %)

Странски ефективни* и домашни цени на храна и безалкохолни пијалаци (индекси, 2015=100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондериран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија во доменот на увозот на храна.

Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

paparashikueshmëri të theksuar në raport me dinamikën e pritshme të çmimeve botërore të produkteve parësore. Prandaj, devijimi është më i theksuar në komponentin e energjisë dhe ushqimit.

Norma bazë e inflacionit në korrik ishte 1.4% me bazë mujore (1% në muajin paraardhës). Në bazë vjetore, norma e inflacionit bazë është 6.9% (e njëjtë me muajin paraardhës), ku kontributin më të lartë pozitiv e kanë çmimet e shërbimeve të kateringut, të plotësuar me çmimet e pijeve joalkoolike, duhanit dhe produkteve të higjienës personale, dhe në një pjesë më të vogël të çmimeve të produkteve jo të qëndrueshme për mirëmbajtjen rutinë të amvisërive dhe çmimeve të trafikut rrugor.

Në lidhje me lëvizjet e pritshme të çmimeve të supozimeve të inputit të jashtëm në projeksionin e inflacionit, rishikimet janë në drejtime të ndryshme, pra është bërë një rishikim në rritje i rritjes së inflacionit të huaj efektiv dhe i çmimeve të naftës dhe është bërë një rishikim në rënie. e rritjes së një pjese të çmimeve të ushqimeve (rishikim në rënie i çmimit të grurit dhe një rishikim i vogël në rritje i çmimit të misrit). Në të njëjtën kohë, pasiguria e lartë në lëvizjen e çmimeve botërore të produkteve primare në periudhën e ardhshme është ende e theksuar, duke pasur parasysh efektet e pasigurta ekonomike të konfliktit aktual ushtarak në Ukrainë dhe sanksionet kundër Rusisë të vendosura nga shumica e vendeve në botë.

Në maj 2022, rritja nominale vjetore e pagës mesatare neto u ngadalësua lehtë dhe arriti në 9.4% (10.9% në muajin paraardhës). Rritja e pagës minimale prej 18.5% në mars 2022, në përputhje me ndryshimet e fundit ligjore, ende kontribuon kryesisht në rritjen vjetore të pagave ¹⁰. Në të njëjtën kohë, rritje

¹⁰Në përputhje me ndryshimet dhe plotësimet e fundit ligjore për rritjen e pagës minimale ("Gazeta Zyrtare e RSM" nr. 41/22) nga marsi 2022, është bërë rritje e jashtëzakonshme e pagës minimale neto për 2,806 denarë, në përputhje me marrëveshjen trepalëshe të arritur në mes të Qeverisë, sindikatave dhe punëdhënësve, ku shteti do të subvencionojë pjesën që ka të bëjë me kontributet (nga marsi 2022 deri në dhjetor 2022 në shumë prej

Просечна исплатена плата
(годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

vjetore të pagave në muajin maj ka pothuajse në të gjitha aktivitetet ¹¹.

Me rritjen e kostos së jetesës në bazë vjetore, **paga reale neto në muajin maj shënoi një rënie prej 2.3% me bazë vjetore.**

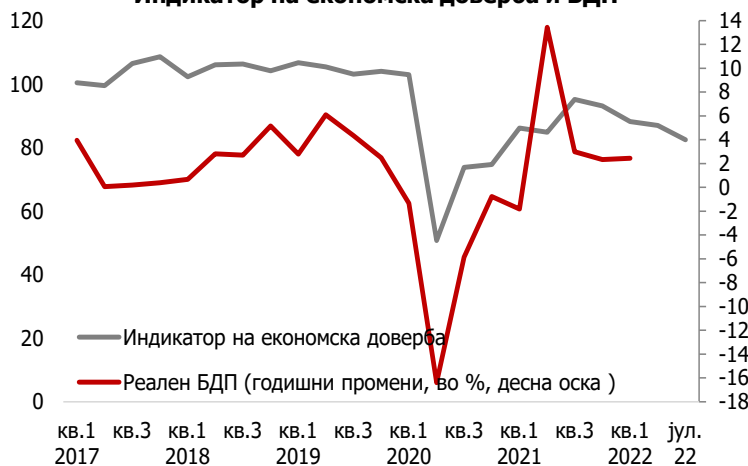
Ndryshimi nominal dhe real vjetor i pagave i realizuar në dy muajt e parë të tremujorit të dytë të vitit 2022 përputhet për momentin me normat që priten për tremujorin e dytë në kuadër të projeksionit të prillit, por me një intensitet më të moderuar në pagën nominale. .

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори
(номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Индикатор на економска доверба и БДП

Извор: ДЗС и Европска комисија.

me frekuencë të lartë për kahun e ofertës dhe kërkesës që disponohen për tremujorin e dytë të vitit 2022 tregojnë kryesisht për rritje të mëtejshme të aktivitetit ekonomik edhe në këtë periudhë të vitit. Kur bëhet fjalë për perceptimet e subjekteve ekonomike për gjendjen e ekonomisë ¹², rezultatet e hulumtimit të anketës për tremujorin e tretë të vitit tregojnë për perceptime më pak të favorshme krahasuar me tremujorin paraardhës, në masën më të madhe për shkak të ecurisë së mëtejshme të lufta në Ukrainë, e cila përkeqësoi më tej zinxhirët tashmë të shqetësuar globalë të furnizimit dhe tregun e energjisë. Megjithatë, perceptimet e subjekteve ekonomike

1197 denarë për çdo muaj). Shuma e pagës minimale në bruto, duke filluar nga marsi 2022 deri në shkurt 2023, është 26.422 denarë (më parë 22.146 denarë), gjegjësisht paga minimale në shumën neto është 18.000 denarë (paraprakisht 15.194 denarë). Gjithashtu, me ndryshimet dhe plotësimet e fundit është përcaktuar metodologjia e re me të cilën do të harmonizohet paga minimale në periudhën e ardhshme, pra nga marsi i vitit 2023, pra me rritjen për vitin paraprak të pagës mesatare të paguar në RSM dhe indeksi i kostos së jetesës - përkatësisht 50 % e rritjes nga secili tregues. Gjithashtu është përcaktuar se shuma e pagës minimale nuk mund të jetë më e ulët se 57% e shumës së pagës mesatare neto të paguar në RSM për vitin paraprak.

¹¹Një rënie minimale e pagave është vërejtur vetëm në "veprimtaritë shëndetësore dhe mbrojtjes sociale".

¹²Ai i referohet sondazheve të kryera nga Komisioni Evropian për të matur besimin ekonomik të subjekteve në një ekonomi. Treguesi i përbërë i besimit ekonomik është marrë si një mesatare e ponderuar e treguesve të besimit për konsumatorët dhe treguesve të besimit për sektorë të veçantë ekonomikë (ndërtimtari, industri, tregti me pakicë dhe shërbime).

janë ende më të favorshme krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, gjë që kryesisht tregon për rritje të mëtejshme të ekonomisë. Për periudhën e ardhshme, rezultatet më të fundit të anketës në korrik 2022 tregojnë perceptime jo të favorshme për gjendjen e ekonomisë krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021.

Në tremujorin e dytë të vitit 2022, **qarkullimi në tregtinë totale** vijon të shënojë rritje reale vjetore, por më e moderuar krahasuar me rritjen e tremujorit paraardhës, ndërkohë që rritja në të tre llojet e tregtisë (tregtia me shumicë, pakicë dhe tregtia e automjeteve) po ngadalësohet.

Në tremujorin e dytë të vitit 2022, **prodhimi industrial** shënoi një rritje reale vjetore prej 1.7%, që paraqet një ngadalësim të lehtë krahasuar me rritjen e tremujorit paraardhës. Rritja e industrisë është rezultat i kontributit pozitiv të sektorit të energjisë, ndërsa industria përpunuese dhe minierat kanë një kontribut të vogël negativ. Në kuadër të industrisë përpunuese, kontributi më i madh negativ vërehet në disa nga aktivitetet tradicionale, si prodhimi i produkteve ushqimore, prodhimi i produkteve të duhanit, prodhimi i tekstilit, si dhe prodhimi i pijeve. Gjithashtu, një kontribut negativ vihet re në prodhimin e produkteve metalike të fabrikuar, me përjashtim të makinerive dhe pajisjeve, prodhimin të metaleve, si dhe në prodhimin e makinerive dhe pajisjeve, pjesërisht për shkak të ndërprerjeve në zinxhirët e furnizimit global . Nga ana tjetër, kontributin më të madh pozitiv e ka prodhimi i mjeteve motorike, prodhimi i pajisjeve elektrike, si dhe prodhimi i produkteve bazë farmaceutike dhe preparateve farmaceutike.

Në **industrinë e hotelarisë**, në periudhën prill - maj vërehen ritme të larta rritjeje vjetore të numrit total të turistëve dhe të qëndrimeve në natë, dukshëm më të larta se rritja në tremujorin paraardhës, si dhe rritje e lartë vërehet edhe në totalin e qarkullimit real.

Në periudhën prill - maj, rënia reale e **vlerës së kryer punimet e ndërtimit** në bazë vjetore janë më të moderuara krahasuar me rënien e tremujorit të mëparshëm, tërësisht si pasojë e rritjes së ndërtimeve shumëkatëshe , ndërsa rënies së ndërtimit civil .

ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ	2019				2020				2021				2022				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун
	реални годишни промени во %																
Бруто домашен производ	2.8	6.1	4.3	2.5	-1.3	-16.4	-5.9	-0.8	-1.8	13.4	3.0	2.3	2.4	-	-	-	-
Индустриско производство	8.8	1.1	7.1	-1.3	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-6.1	22.2	-3.5	-2.3	3.5	1.7	-3.8	8.5	0.9
Извршени градежни работи	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-	-0.7	-7.3	-
Високоградба	-9.3	5.1	23.7	-1.1	-8.5	-20.4	17.9	-8.6	18.5	5.3	-20.2	-20.9	-26.0	-	-41.0	-4.1	-
Нискоградба	58.3	-8.0	-6.7	11.1	21.3	4.7	-6.2	11.1	-16.1	-16.9	-3.5	-15.2	5.1	-	-22.2	-9.5	-
Промет во трговијата - Вкупно*	13.9	12.8	15.3	15.5	-16.7	-30.6	-26.1	-24.3	0.9	22.5	16.9	10.4	9.7	4.0	7.3	1.9	2.9
Промет во трговијата на мало*	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.6	8.9	6.9	4.2
Промет во трговијата на големо*	18.0	16.0	18.1	17.3	-27.8	-40.1	-38.7	-36.3	3.7	27.9	28.4	19.6	11.0	2.4	6.0	-2.3	3.3

*Реалните стапки на раст се пресметани од НРМС, со деление на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021 и 2022 година се споредени податоци, додека податоците за јуни во 2020 година се пресметани, а за јуни во 2021 и 2022 година се проценети.

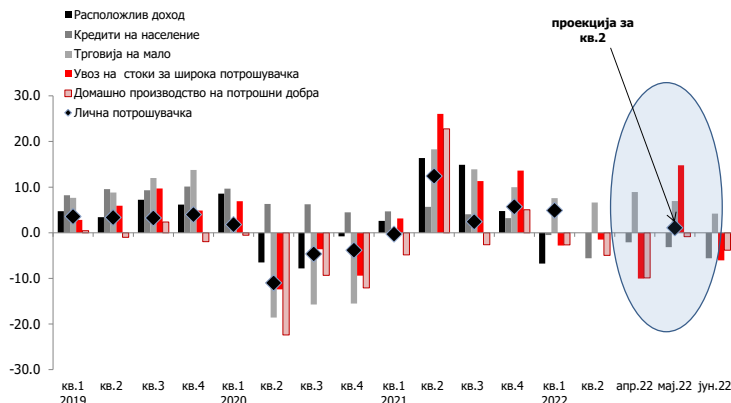
Извор: ГСБ и пресметки од НРМС.

*Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со деление на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021 и 2022 година се прелиминарни податоци, додека податоците за БДП во 2020 година се прелиминарни, а за БДП во 2021 и 2022 година се проценети.

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Индикатори за движењето на личната потрошувачка
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

Treguesit e disponueshëm të **kërkesës agregate** për tremujorin e dytë të vitit 2022 lëvizin në drejtime të ndryshme, gjë që e bën më të vështirë dhënien e një vlerësimi të saktë për tremujorin . Nën ndikimin e rritjes së pasigurisë nga konflikti ushtarak në Ukrainë dhe presioneve të intensifikuara të çmimeve, u miratuan masa ekonomike për të mbrojtur standardin e jetesës dhe likuiditetin e kompanive ¹³dhe normalizimi i politikës monetare vazhdoi nën ndikimin e pritjeve gjithnjë e më të larta inflacioniste .

Nga pikëpamja e të dhënave të disponueshme për lëvizjet e **konsumit personal** ¹⁴për tremujorin e dytë të vitit 2022, Në burimet e financimit të konsumit personal, një rënie reale vjetore shënohet në disa nga përbërësit e të ardhurave të disponueshme (pensione ¹⁵dhe paga), si dhe rënie reale vjetore është shënuar edhe në kreditë e popullsisë. Rritje vërehet në tregtinë me pakicë dhe të hyrat bruto nga TVSH-ja, ndërsa rënie e lehtë vërehet në importin e mallrave të konsumit. Një rënie e mëtejshme është vërejtur në prodhimin vendas të mallrave të konsumit. Për sa i përket treguesit të besimit të konsumatorit ¹⁶, ai tregon për pritje më pak të favorshme në tremujorin e dytë 2022 krahasuar me tremujorin paraardhës, me perceptime dhe pritshmëri më negative për situatën financiare dhe të përgjithshme ekonomike në vend dhe shpenzimet e tyre në periudhën në vijim. Treguesi i besimit të konsumatorëve është gjithashtu më pak i favorshëm krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021. Duke parë përpara, treguesi i besimit të konsumatorit në korrik 2022 është më pak i favorshëm krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021.

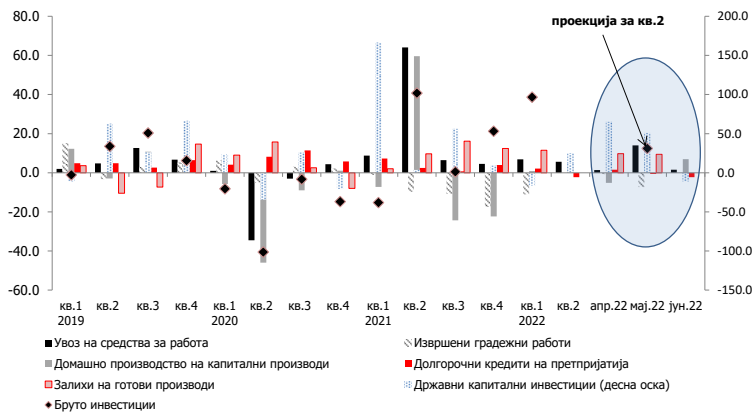
¹³Në fillim të marsit 2022, u miratua një paketë prej njëzet e gjashtë masash për të mbrojtur standardin e jetesës dhe për likuiditetin e kompanive. Ndër të tjera, përfshin subvencione për pensionistët, ndihma direkte financiare për kategoritë më të rrezikuara të popullsisë, më pas masa për subvencionimin e çmimit të energjisë elektrike dhe ngrohjes, aplikimin e zgjatur të normës preferenciale të TVSH-së prej 5% për energjinë elektrike deri në fund të vitit. vit, ulje e normës së TVSH-së për ushqimet bazë dhe heqje e tarifave doganore, kufizim i marzheve tregtare dhe ndalim i eksportit të produkteve të caktuara ushqimore, ulje e akcizës dhe TVSH-së për burimet e energjisë dhe shtyrje e tarifave të gjelbra për derivatet. Për më shumë, shikoni [lidhjen e mëposhtme](#). Gjithashtu, me Vendimin për kushte të veçanta për tregtimin e mallrave individuale, të miratuar më 14 qershor 2022, është përcaktuar marzhi më i lartë tregtar i produkteve ushqimore bazë në tregtinë me shumicë dhe pakicë, i cili është i vlefshëm deri më 30 shtator 2022, me mundësi zgjatje deri në fund të vitit nëse varet nga kushtet e tregut. Për më shumë, shikoni [lidhjen e mëposhtme](#).

¹⁴Të dhënat e pagave janë të muajit maj 2022, ndërsa të dhënat për kreditë për popullsinë, pensionet, tregtinë me pakicë, Prodhimi vendas i mallrave të konsumit, importi i mallrave të konsumit dhe të hyrat bruto nga TVSH-ja jepen në qershor 2022.

¹⁵ Me pagesën e pensionit të prillit dhe majit përmes ndihmës së dakorduar direkte financiare për tre muaj, në përputhje me pakon e miratuar të masave të Qeverisë, më shumë se 330 mijë pensionistë kanë marrë pension më të lartë për 1000 denarë (https://www.mtsp.gov.mk/april-2022-ns_article-mtsp-vo-tek-etapnata-isplata-na-aprilskite-penzii-so-dopolnitelni-1000-denari-finansiska-poddrshka.nsp dhe https://www.mtsp.gov.mk/maj-2022-ns_article-mtsp-vo-ponedelnik-pocnuva-isplatata-na-majskite-penzii-so-dopolnitelni-1000-denari-finansiska-poddr.nsp).

¹⁶Sipas sondazheve të Komisionit Evropian.

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

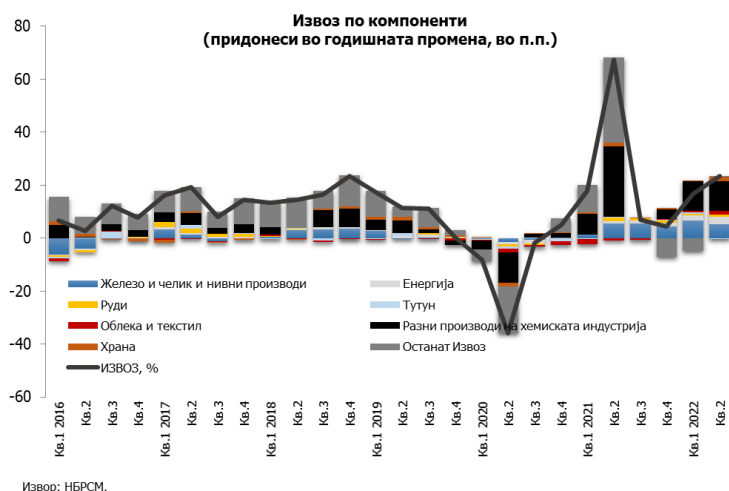

Në lidhje me të dhënat me frekuencë të lartë për **investimet bruto** ¹⁷, në tremujorin e dytë të vitit 2022 rritje më e lartë vihet re në investimet kapitale shtetërore, tatimin mbi fitimin, si dhe në prodhimin vendas të produkteve kapitale dhe. Prodhimi i përgjithshëm industrial gjithashtu shënoi rritje dhe rritje të vazhdueshme në importi i mjeteve të punës, por pak më i moderuar. Në periudhën prill - maj 2022, është vërejtur një rritje e lartë e stokeve të produkteve të gatshme, por pak më e moderuar krahasuar me tremujorin paraardhës. Ne anen tjetër, Kredia afatgjatë e ndërmarrjeve shënoi rënie reale vjetore, me rënie edhe në sektorin e ndërtimit, por më e moderuar në krahasim me tremujorët e mëparshëm. Për sa i përket treguesve të besimit në industri dhe ndërtim për tremujorin e dytë 2022, ata tregojnë për tendenca më të favorshme në industri dhe pothuajse të njëjtat tendenca në ndërtim krahasuar me tremujorin e mëparshëm. Krahasuar me tremujorin e dytë të vitit 2021, treguesi i besimit për industrinë është më i favorshëm, ndërsa vlerësime më pak të favorshme vërehen për ndërtimin. Për periudhën e ardhshme, vlerësimet e drejtuesve për aktivitetin e biznesit të dhëna në korrik 2022 janë pothuajse të pandryshuara në industri krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2021, ndërkohë që vlerësime më pak të favorshme vihen re në ndërtim.

Të dhënat për **shkëmbimin e tregtisë së jashtme** në tremujorin e dytë të vitit 2022 tregojnë për një zgjerim të deficitit në bazë vjetore, me një rritje nominale pak më të lartë të importeve sesa eksportet e mallrave.

Arritjet buxhetore në tremujorin e dytë të vitit 2022 tregojnë për një rënie reale vjetore të **konsumit publik** në tremujorin e dytë të vitit, në kushtet e rënies në të gjitha kategoritë kryesore të tij.

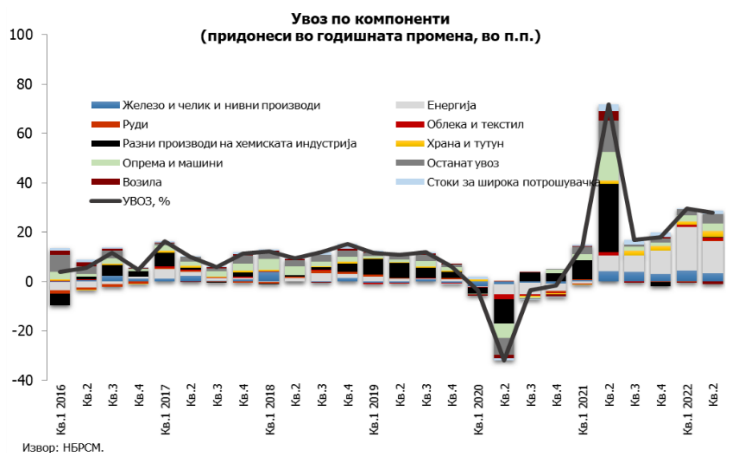
¹⁷Të dhënat për punimet e përfunduara të ndërtimit dhe stokat e produkteve të gatshme janë të majit 2022, ndërsa të dhënat për kreditë afatgjata për ndërmarrjet, investimet kapitale shtetërore, prodhimin industrial, importin e produkteve të investimeve dhe prodhimin vendas të mallrave kapitale janë dhënë në qershor. 2022.

Deficiti i shkëmbimit të mallrave me vendet e huaja në tremujorin e dytë të vitit 2022 u rrit me 38.8% me bazë vjetore, me rritje më të lartë të importeve, krahasuar me rritjen e eksporteve të mallrave. Blerja e tregtisë së jashtme është më e lartë me 26.1% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, e nxitur nga rritja e të dy komponentëve.

Eksporti i mallrave në tremujorin e dytë të vitit 2022 ka shënuar rritje prej 23.5% me bazë vjetore, kryesisht si rezultat i ecures së eksportit të kompanive të huaja nga sektori i automobilave, si dhe eksportit të industrisë së përpunimit të metaleve. Kontribut pozitiv ka dhënë edhe eksporti i energjisë.

Krahasuar me projeksionin e prillit, ecuria e eksporteve në tremujorin e dytë të 2022 është më e mirë se sa pritej, kryesisht si rezultat i devijimeve në rritje të eksporteve të tjera (përfshirë eksportet e kompanive të huaja nga industria e automobilave). Një devijim më i madh në rritje vihet re në eksportin e energjisë, në ndryshim nga devijimi në rënie në eksportin e hekurit dhe çelikut dhe në eksportin e xeheve.

Rritje vjetore shënoi importi i mallrave rritje prej 27.9% në tremujorin e dytë 2022. Nën ndikimin e çmimeve të larta të importit, importet e energjisë kanë kontributin më të madh në rritjen e totalit të importeve. Në të njëjtin drejtim kanë vepruar edhe importet e tjera (përfshirë lëndët e para të kompanive të reja), importi i hekurit dhe çelikut dhe importi i pajisjeve dhe makinerive.

Arritjet në importin e mallrave janë më të larta se pritjet për tremujorin e dytë sipas projeksionit të prillit. Devijime më të theksuara në rritje vihen re në importet e tjera (përfshirë importet e kompanive të huaja nga industria e automobilave), importet e energjisë, si dhe importet e pajisjeve dhe makinerive.

Në qershor 2022, indeksi i REDK i deflatuar me koston e jetesës shënoi një mbiçmim të lehtë prej 0.4%, ndërsa indeksi REDK i llogaritur me çmimet e prodhuesve të produkteve industriale shënoi një nënçmim prej 6.8%. Konkretisht, kostoja relative e jetesës është rritur me 0.8%, ndërsa çmimet relative të produkteve industriale janë ulur me 6.5% në bazë vjetore. Në të njëjtën kohë, NEDC regjistroi një nënçmim të vogël prej 0.4%, që është kryesisht rezultat i mbiçmimit të rublës ruse në raport me monedhën vendase.

Në bazë të përllogaritjes me peshat në bazë të tregtisë së jashtme pa produkte parësore, indeksi REDK e defluar me koston e jetesës në qershor 2022 pati një mbiçmim prej 4.4%, ndërsa REDK të defluara nga çmimet e prodhimit të produkteve industriale u zhvlerësuan me 4.6%. Në të njëjtën kohë, kostoja relative e jetesës shënoi rritje prej 0.6%, ndërsa çmimet relative të prodhuesve të produkteve industriale shënuan një rënie prej 8.1%. Nga ana tjetër, NEDC shënoi një mbiçmim prej 3.8%, më së shumti si rezultat i nënçmimit të lirës turke ndaj denarit.

Блерја нето е реализиран нѐ трегун валутор нѐ периодхѐн 01.07.2022 - 31.07.2022 ѐсхтѐ 205,9 милионѐ еуро, қѐ паракет нѐј рритје преј 26,6 % ме базѐ вјеторе, нѐдѐрса рритје мѐ е фортѐ е офертѐс се рритја е кѐркесѐс пѐр валутѐ (пѐркатѐсисхт ме 24,3 % дхе 13,4 %).

Гјендја е резерваве валуторе бруто мѐ 31.7.2022 ѐсхтѐ 3,196.6 милионѐ еуро , қѐ паракет нѐј рритје преј 80.4 милионѐ еуро крaхасуар ме фундин е тремужорит тѐ дѐтѐ. Е парѐ нга факторѐт е нѐдрѐшмит, кјо крѐйсисхт рѐзултон нга нѐдѐрѐхрјет е Банкѐс Популлоре нѐ трегун валутор , нѐ дрѐјтим тѐ блерјес сѐ валутѐс.

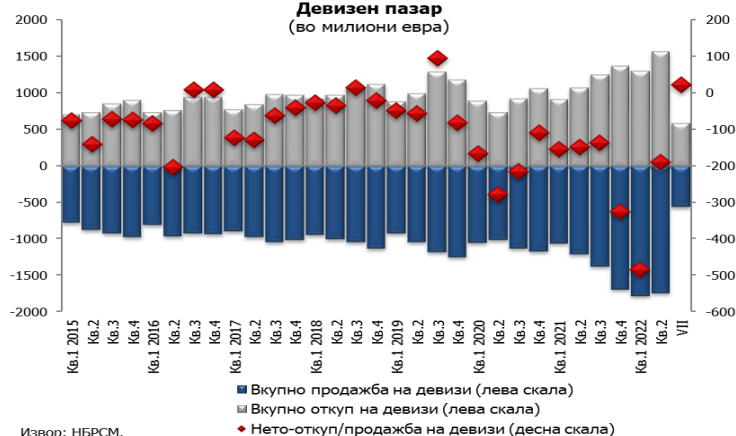

Фактори на промена на девизните резерви во јули 2022 година
(во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

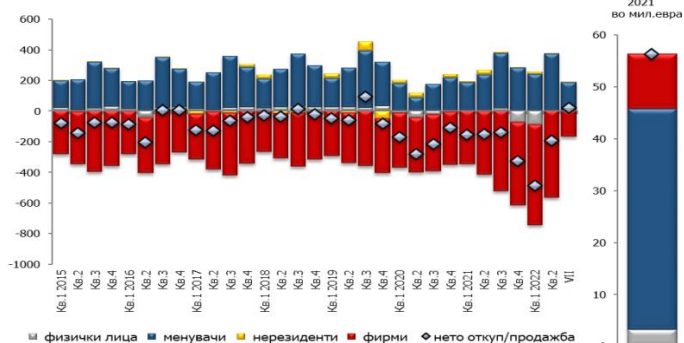
Девизен пазар
(во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

Në korrik 2021, në tregun valutor të bankave ka pasur një blerje neto të valutës , në ndryshim nga shitja neto e realizuar në të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, e cila vjen si pasojë e rritjes më të lartë të ofertës sesa rritjes së kërkesa për valutë të huaj.

Структура на девизен пазар,
(нето откуп/продажба, во милиони евра)

Извор: НБРСМ.

годишна промена, VII 2022 - VII 2021
во мил.евра

Analiza sektoriale tregon se zhvendosje të tilla vijnë kryesisht nga rritja e blerjes neto midis shkëmbyesve dhe në një masë më të vogël nga ulja e shitjes neto midis kompanive.

Монетарни инструменти (состојби на крај на месец, во милиони денари)

Gjendja e instrumenteve monetare në fund të qershorit shënoi një rënie të moderuar në krahasim me muajin paraardhës, e cila vjen si pasojë e zvogëlimit të sasisë së vendosjeve në bono thesari ¹⁸, me një rritje të moderuar të mjeteve të vendosura të bankave në depozita pranë Bankës Popullore. . Niveli i instrumenteve monetare në fund të muajit qershor është brenda nivelit të parashikuar për fund të tremujorit të dytë 2022 ¹⁹, ndërkohë që valuta neto aktive e Bankës Kombëtare është më e ulët se parashikimet dhe totali i depozitave të shtetit është nën nivelin e parashikuar.

Извор: НБРМ

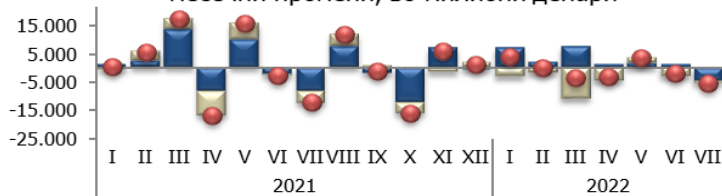
Paraja primare shënoi rritje të vogël mujore në muajin qershor, si rezultat i rritjes së totalit të rezervave të bankave në Bankën Popullore, ndërsa në të njëjtën kohë pati një rritje të vogël të parasë së gatshme në qarkullim. Në të njëjtën kohë, balanca e parasë primare është pak më e lartë krahasuar me parashikimin për fund të tremujorit të dytë të vitit 2022.

¹⁸ Në ankandin e bonove të thesarit të Bankës Popullore, i cili u mbajt më 15 qershor 2022, u ofruan bono thesari në vlerë prej 10.000 milionë denarë, ndërsa u shitën bono thesari në vlerë prej 6.516 milionë denarë, me kamatë prej 2.0% dhe afati 28 ditësh.

¹⁹Krahasimet e të arriturave janë në raport me projeksionin e prillit të Bankës Popullore.

Ликвидност на банки*

месечни промени, во милиони денари

■ Автономни фактори, нето

■ Монетарни инструменти, нето

● Сметки на банки кои имаат обврска за ЗР

годишни промени, во милиони денари

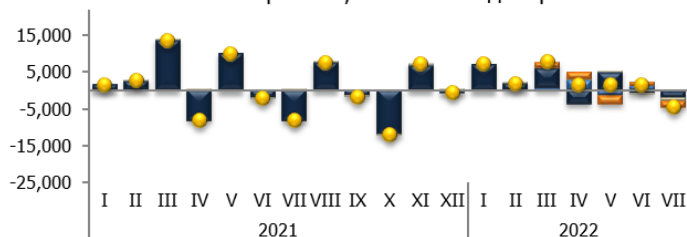
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Sipas të dhënave operacionale për flukset e likuiditetit, **likuiditeti ²⁰i sistemit bankar ka shënuar rënie në muajin korrik, si dhe rënie është vërejtur në bazë agregate që nga fillimi i vitit.** Në të njëjtën kohë, nga fillimi i vitit e deri më tani, faktorët autonome kontribuan në uljen e likuiditetit të sistemit bankar, i cili më së shumti ishte rezultat i ndërhyrjeve valutore të Bankës Popullore, me një kontribut më të vogël nga paratë e gatshme në qarkullim dhe transaksionet e shtetit. Nga ana tjetër, instrumentet monetare kanë vepruar në drejtim të përmirësimit të likuiditetit, ku ndryshimi ka ardhur më së shumti nga reduktimi i vendosjeve të bankave në depozitat njëditore, dhe në një masë më të vogël nga shuma më e ulët e vendosjeve në bono thesari.

²⁰Të dhënat kanë të bëjnë me mjetet likuide të bankave në denarë në llogaritë në Bankën Popullore.

Монетарни инструменти*

месечни промени, во милиони денари

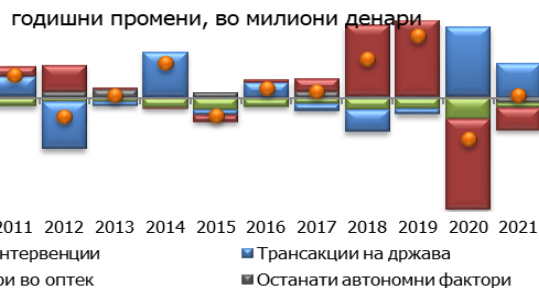
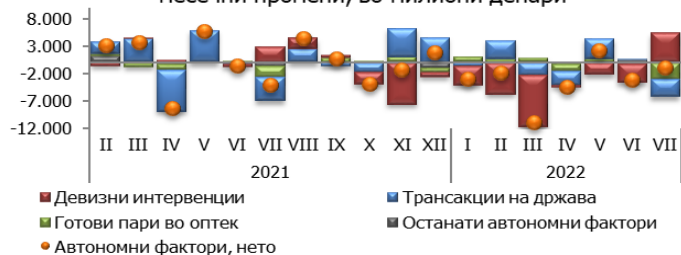
годишни промени, во милиони денари

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Автономни фактори*

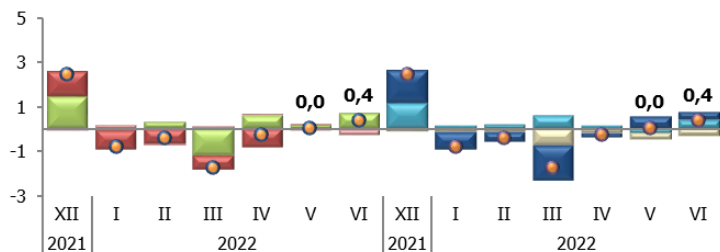
месечни промени, во милиони денари

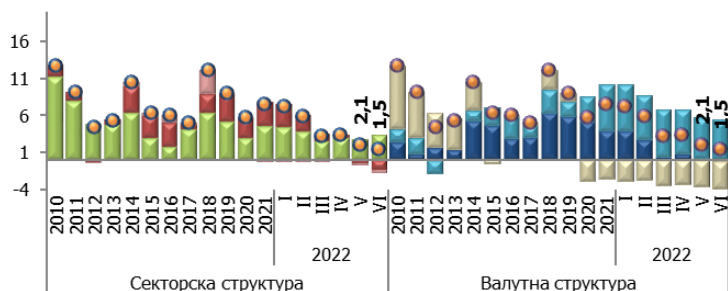
*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

Секторска структура

Валутна структура

- Депозити на останати сектори*
- Депозити во странска валута
- Депозити на претпријатијата
- Депозити, месечни/годишни промени, во %
- Депозити во домашна валута
- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата
- Депозити, годишни промени, во %

*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка
Извор: НБРСМ.

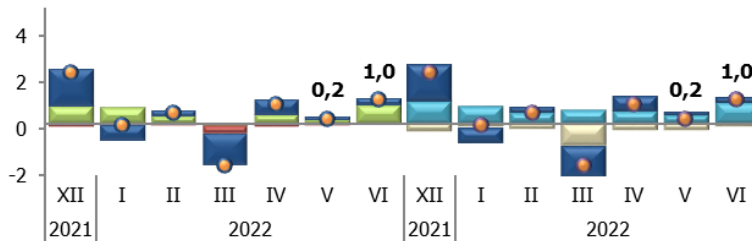
Totali i depozitave ²¹ në sistemin financiar në qershor 2022 shënoi një rritje të vogël mujore prej 0.4%, pas stabilizimit në muajin paraardhës. Nga pikëpamja sektoriale, rritja në tërësi rezulton nga kontributi pozitiv i depozitave të amvisëriëve, ndërsa rënie e moderuar vërehet te depozitat e ndërmarrjeve dhe sektorëve të tjerë. Nga pikëpamja valutore, rritje vërehet te depozitat në para dhe depozita, ndërsa depozitat në denarë zvogëlohen. Totali i depozitave në qershor janë pak më të larta krahasuar me fundin e tremujorit të parë, që është një rritje më e moderuar krahasuar me rritjen e pritur në tremujorin e dytë të vitit, sipas projeksionit të prillit.

Norma vjetore e rritjes së gjithsej depozitave në qershor 2022 është 1.5% dhe është më e moderuar krahasuar me normën e parashikuar për fund të tremujorit të dytë 2022 (prej 3.3%). Nga pikëpamja sektoriale, rritja vjen kryesisht nga rritja e depozitave të amvisëriëve, me një rënie të lehtë vjetore të depozitave të kompanive. Nga aspekti valutore, rritja është rezultat i depozitave në valutë, me rënie të moderuar të depozitave në denarë (përfshirë paratë e depozitave).

Depozitat e amvisëriëve arritën një rritje mujore prej 1.0% në qershor 2022, pas

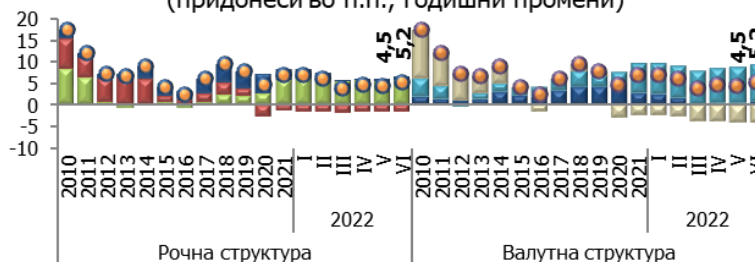
²¹Të dhënat i referohen depozitave të sektorit joshtetëror në banka dhe bankat e kursimit, aktivet e institucioneve të tjera financiare në llogaritë pranë BPRSM-së dhe mjetet e njësisë të vetëqeverisjes vendore në llogaritë pranë NBRSM-së. Të dhënat korrespondojnë me ndryshimet metodologjike të NBRSM nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në linkun e mëposhtëm: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspk.

Депозити на домаќинства (придонеси во п.п., месечни промени)

rritjes prej 0.2% në muajin paraardhës. Nga pikëpamja valutore, rritje shënohet te depozitat në valutë dhe ato depozituese, me një rënie të moderuar të depozitave në valutë vendase. Nga pikëpamja e maturimit, depozitat afatshkurtra janë në rritje, ndërsa ato afatgjata janë të pandryshuara . **Në bazë vjetore, rritja e depozitave të amvisëriëve arriti në 5.2% në muajin qershor.**

(придонеси во п.п., годишни промени)

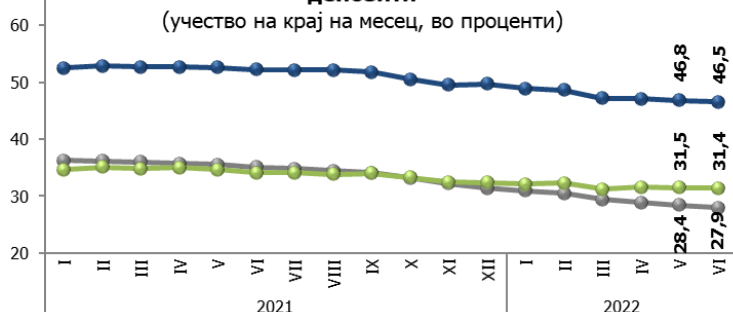
Рочна структура

Валутна структура

- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата во домашна валута
- Депозити на домаќинствата во странска валута
- Долгорочни депозити на домаќинствата
- Краткорочни депозити на домаќинствата
- Депозити на домаќинствата, месечни/годишни промени, во %

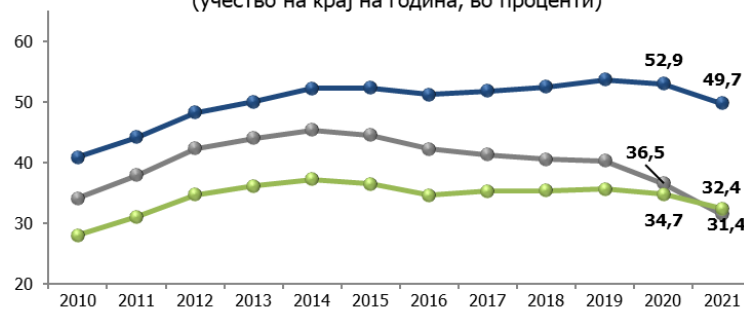
Извор: НБРСМ.

Денарски депозити на домаќинствата/вкупни депозити

(учество на крај на година, во проценти)

Pjesëmarrja e depozitave në denarë (me para të depozitave) në gjithsej depozitat e ekonomive familjare në fund të qershorit ishte 46,5% (46,8% në muajin paraprak).

- Учество во вк. депозити на домаќинствата (со депозитни пари)
- Учество во вк. депозити на домаќинствата (без депозитни пари)
- Учество на вк. ден. депозити на домаќинствата во вк. депозити на приватниот сектор (со депозитни пари)*

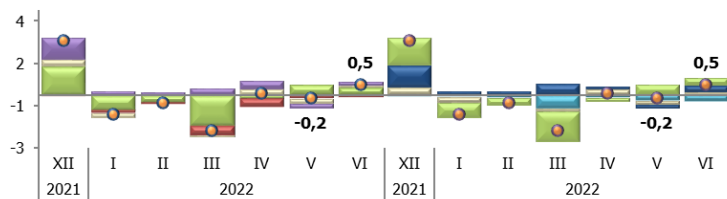
*Вкупните депозити само во банки и штедилници.

Извор: НБРСМ.

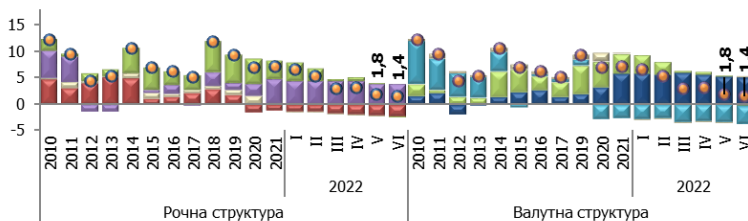
Oferta monetare e shprehur përmes agregatit monetar më të gjerë M4 arriti një

Парична маса М4

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

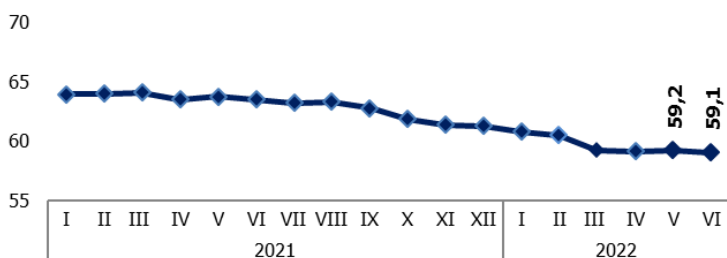
ГПО надвор од депозитни институции
Вкупни краткорочни депозити
Вкупни девизни депозити
М4, годишни промени, во %
Извор: НБРСМ.

ritje të vogël mujore prej 0.5% në qershor 2022, pas një rënie prej 0.2% në muajin e kaluar. Rritja rezulton nga rritja e parasë depozituese, me një rritje të moderuar të parasë së gatshme në qarkullim. Nga pikëpamja e strukturës së maturitetit, rritje vërehet te depozitat afatshkurtra, ndërsa rënie e njëkohshme e depozitave afatgjata. Nga pikëpamja valutore ka rritje të depozitave në valutë, ndërsa rënie të depozitave në valutë vendase.

Në bazë vjetore, oferta monetare në qershor 2022 është më e lartë me 1.4%, me një rritje vjetore të parashikuar prej 2.9% për tremujorin e dytë 2022.

Учество на М4 денарски дел во вкупна парична маса М4

податоци на крај на месец, во %

податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

Pjesëmarrja e pjesës së denarit në ofertën e përgjithshme monetare M4 në fund të qershorit është 59,1% (59,2% në muajin paraprak).

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Кредити во странска валута
- Кредити во домашна валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити, годишни промени, во %

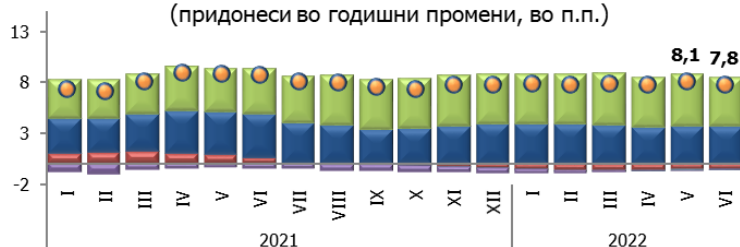
Извор: НБРСМ.

Totali i kredive në qershor shënoi një rritje mujore prej 1.0%. Nga pikëpamja sektoriale, rritja është po aq rezultat i rritjes së kredisë për amvisëriët dhe ndërmarrjet. Për sa i përket strukturës valutore , rritja rezulton më së shumti nga kredia në valutë, me një kontribut pozitiv më të moderuar nga kredia në monedhë vendase. Në fund të qershorit, rritja e totalit të kredisë në fund të tremujorit të parë është mbi rritjen e pritshme në tremujorin e dytë 2022, sipas projeksionit të prillit.

Norma vjetore e rritjes së totalit të kredisë arriti në 10.0% në maj, me një rritje vjetore të parashikuar prej 8.7% për tremujorin e dytë 2022, në përputhje me projeksionin e prillit. Nga pikëpamja sektoriale, rritja vjen më së shumti nga kreditë e ndërmarrjeve, me një kontribut pozitiv nga kreditë e amvisëriëve. Në strukturën valutore , kontribut më të madh kanë kreditë në monedhë vendase, me një kontribut më të moderuar pozitiv të kredive në valutë (përfshirë kreditë në denarë me klauzolë valutore).

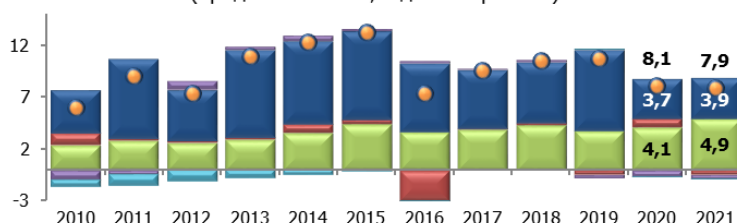
Кредити на домаќинствата*

(придонеси во годишни промени, во п.п.)

- Станбени кредити
- Потрошувачки кредити
- Кредитни картички и негативни салда на тековни сметки
- Автомобилски кредити
- Останати кредити
- Кредити на домаќинствата, годишни промени, во %

(придонеси во п.п., годишни промени)

*не се вклучени кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд

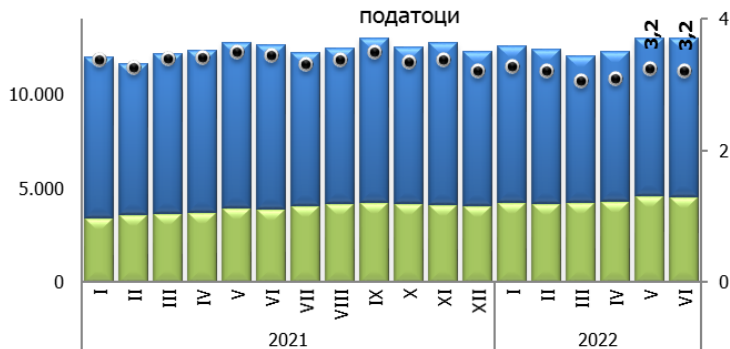
Извор: НБРСМ.

Rritja vjetore e kredisë për amvisëriët ²²në muajin qershor shënoi vlerën 7.8% , dhe ajo ende vjen kryesisht nga kredia për banesa, me një kontribut pozitiv pozitiv edhe nga kredia konsumatore.

Pesha e pretendimeve të dyshimta dhe të kontestuarra në totalin e kredive në muajin qershor mbeti në të njëjtin nivel me një muaj më parë dhe arriti në 3.2%.

²²Pa kreditë e individëve të vetëpunësuar.

Сомнителни и спорни побарувања (секторска структура и учество во вкупни кредити) месечни податоци

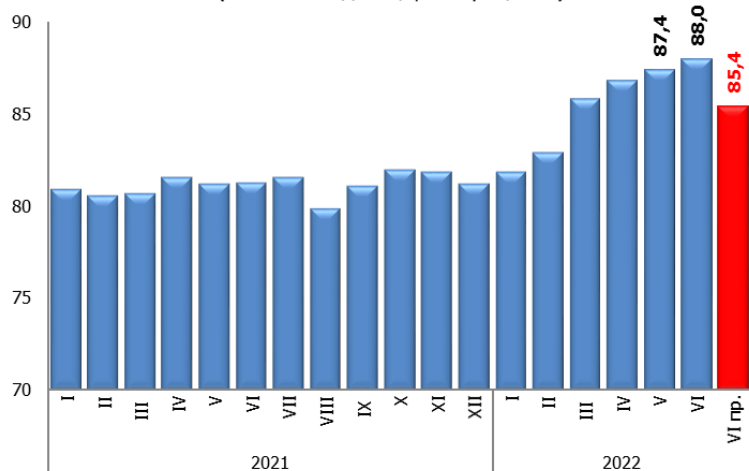
Parë nga aspekti i strukturës sektoriale, pjesa më e madhe e shumës totale të kredive me probleme vjen nga sektori "ndërmarrje", ndërsa pjesa e kredive me probleme të sektorit "familje" është dukshëm më e ulët.

Годишни податоци

■ Сомнителни и спорни побарувања на претпријатијата во милиони денари, лева скала
 ■ Сомнителни и спорни побарувања на домаќинствата во милиони денари, лева скала
 ● Учество на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити во %, десна скала
 Извор: НБРСМ.

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити (месечни податоци, во проценти)

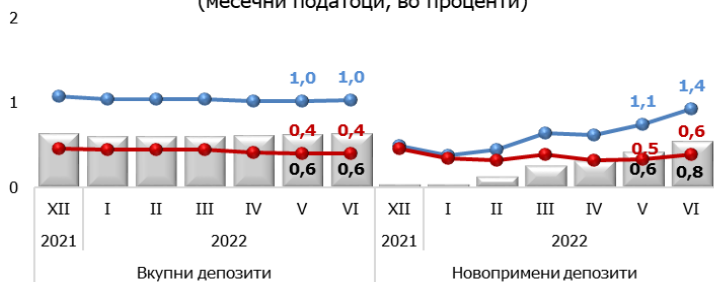
Treguesi i shfrytëzimit të potencialit depozitues të bankave për kreditimin e sektorit privat në muajin maj është 88.0%, që është më i lartë krahasuar me vlerën e parashikuar të këtij treguesi për fund të tremujorit të dytë 2022 (85.4%), në përputhje me me projeksionin e prillit.

(Годишни податоци, во проценти)

Извор: НБРСМ.

Каматни стапки на вкупните депозити (месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Извор: НБРСМ

Нë qershor 2022 nuk ka pasur ndryshime në normat e interesit në gjithsej depozitat (denarë dhe valutë) ²³, ndërsa Diferenca e interesit mbeti e qëndrueshme në nivelin prej 0,6 p.p. në gjithsej depozitat e pranuar rishtazi ²⁴, diferenca e interesit shënoi rritje të vogël mujore dhe arriti në 0,8 p.p. 0.2 p.p dhe 0.1 p.p. , përkatësisht.

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата (месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

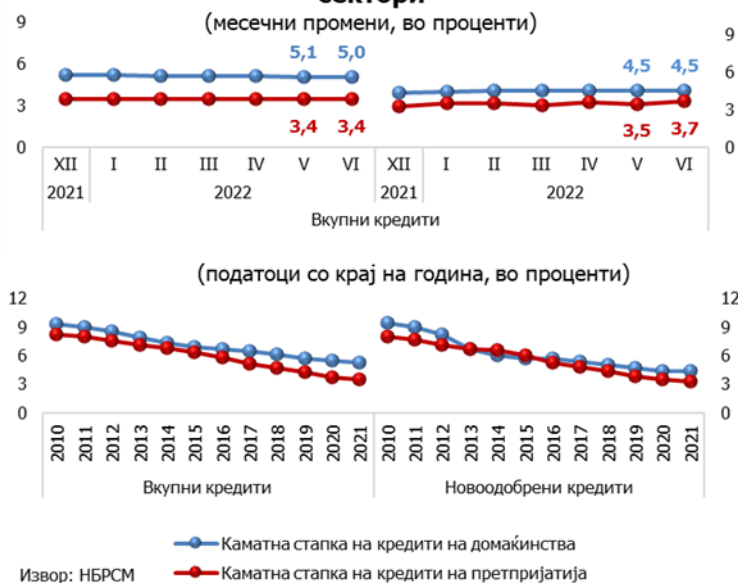
Извор: НБРСМ

Пër ekonomitë familjare, diferenca ndërmjet normave të interesit në gjithsej depozitat në denarë dhe në valutë vazhdon të jetë 0,6 p.p. , me norma të pandryshuara të interesit për depozitat në denarë dhe në valutë. Diferenca e normës së interesit në Depozitat e sapo pranuar të ekonomive familjare u rritën lehtë dhe arritën në 0,6 p.p. , në kushtet e një lëvizjeje të lehtë në rritje të normave të interesit për depozitat e reja në denarë.

²³Të dhënat për normat e interesit janë në përputhje me ndryshimet metodologjike të NBRSM nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në linkun e mëposhtëm: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspix

²⁴Për sa i përket normave të interesit të depozitave të reja, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për depozitat e pranuar rishtazi rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i depozitave të pranuar rishtazi (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

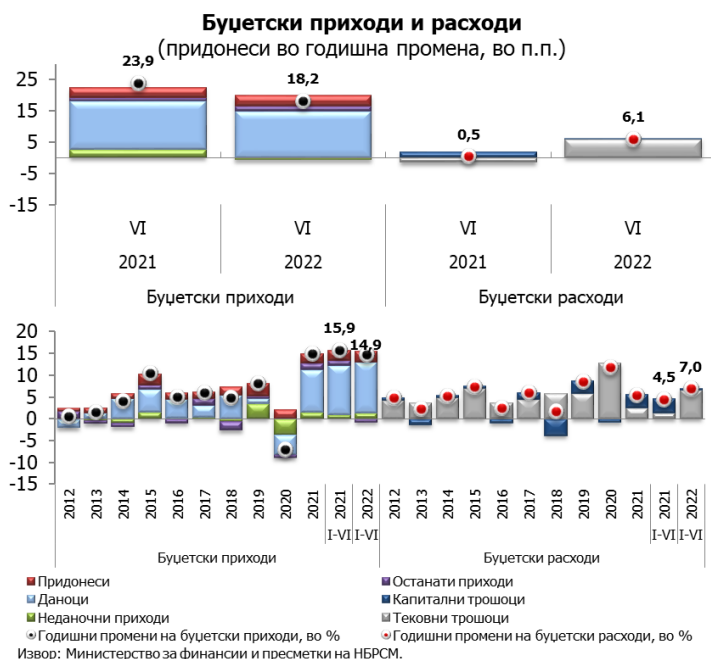
Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори

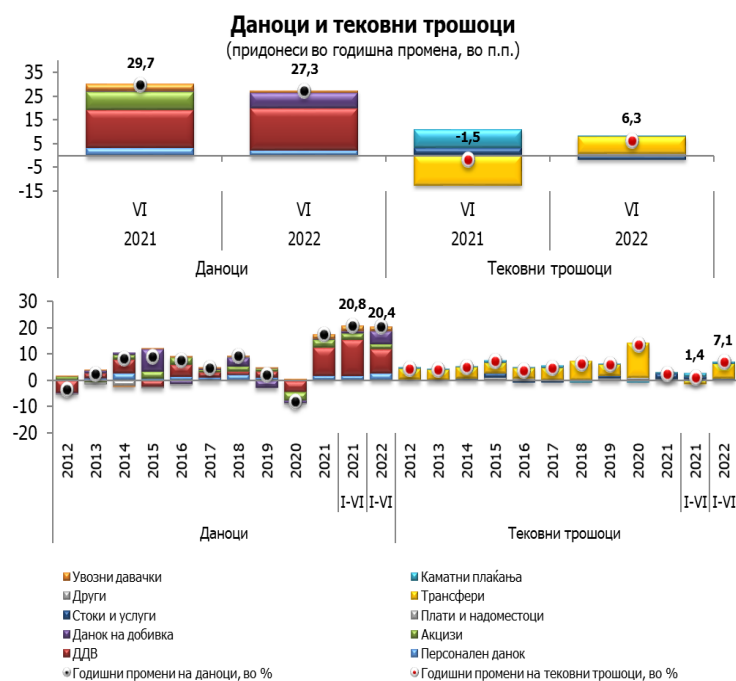
Нë qershor 2022, normat e interesit në **totalin e kredisë për amvisëriët** u ulën me 0.1 pikë përqindje dhe arrijnë në 5.0% , ndërsa normat e interesit në **totalin e kredive të ndërmarrjeve** mbetën në nivelin 3.4%. Për **kreditë e miratuara rishtazi**²⁵, interesat e ndërmarrjeve u rritën me 0.2 p.p. dhe shënoi vlerën 3.7%, me norma të pandryshuara interesi për kredinë për amvisërië (4.5%).

²⁵Për sa i përket normave të interesit të kredive të reja të miratuara, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për kreditë e miratuara rishtazi rrjedh nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i kredive të miratuara rishtazi (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Në qershor 2022, në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut (buxheti qendror dhe buxhetet e fondeve) të hyrat dhe shpenzimet e përgjithshme buxhetore në nivel vjetor u rritën përkatësisht për 18,2% dhe 6,1%. Rritja e të hyrave buxhetore është më së shumti rezultat i rritjes së të hyrave tatimore (kontributi pozitiv prej 15.0 p.p.), me rritje më të vogël të të hyrave nga kontributet dhe të hyrat tjera ²⁶, ndërsa të hyrat jotatimore shënuan rënie të lehtë. Duke bërë kështu, Të hyrat tatimore në muajin qershor rezultuan më të larta me 27.3% me bazë vjetore, më së shumti si rezultat i hyrjeve më të larta nga TVSH-ja, me një kontribut pozitiv më të vogël nga tatimi mbi fitimin dhe tatimi personal. Rritja e **shpenzimeve buxhetore në qershor 2022 është tërësisht për shkak të kostove korrente (kryesisht transferta), me një rritje minimale të kostove kapitale.**

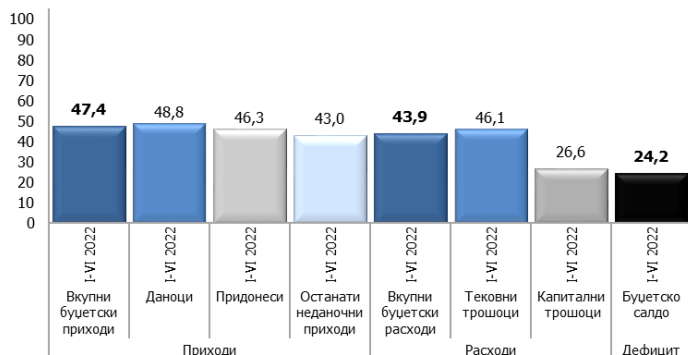

Në periudhën janar - qershor 2022, të hyrat totale buxhetore janë më të larta për 14,9% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Kontributin më të madh në rritjen e të hyrave buxhetore e kanë të hyrat më të larta tatimore. Nga ana tjetër, shpenzimet totale buxhetore janë më të larta për 7.0%, që më së shumti është rezultat i kostove korrente më të larta, me rritje minimale pozitive dhe kosto kapitale.

²⁶Të hyrat e tjera përfshijnë të hyrat nga kapitali, donacionet e huaja dhe të hyrat nga huatë e rikuperuara.

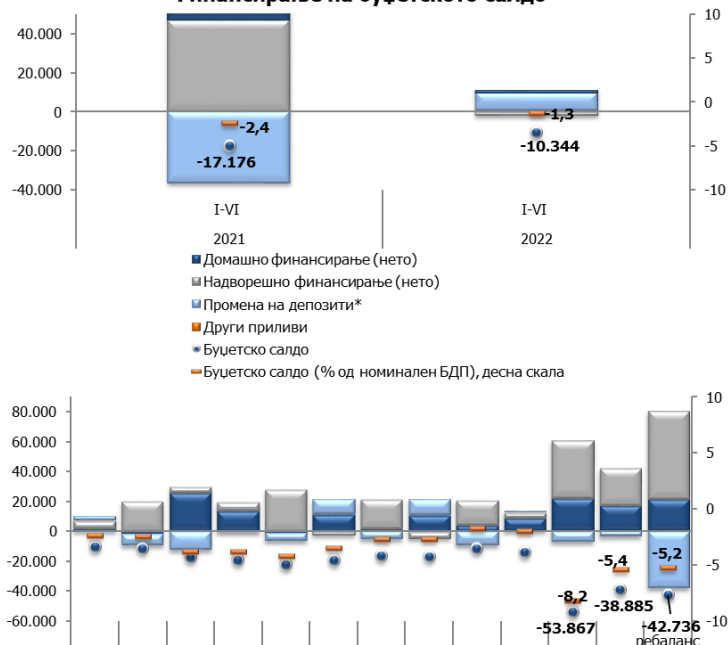
Реализација на Буџетот, по категории (централен Буџет и фондови), во проценти од годишен план*

Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Кrahasuar me ribalancin e Buxhetit ²⁷për vitin 2022, realizimi i të hyrave dhe shpenzimeve buxhetore në periudhën janar - qershor 2022 ishte përkatësisht 47.4% dhe 43.9%. Deficiti i realizuar buxhetor në vlerë prej 10,344 milionë denarë paraqet 24,2% nga deficiti i planifikuar për vitin 2022.

Финансирање на буџетското салдо

* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.

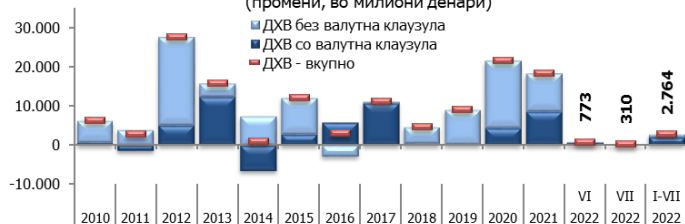
Извор: Министерство за финансии

Deficiti buxhetor i realizuar në periudhën janar-qershor 2022 në vlerë prej 10,344 milionë denarë (ose 1,3% nga BPV ²⁸) është financuar më së shumti përmes shfrytëzimit të depozitave të shtetit në Bankën Popullore, dhe në masë më të vogël përmes huamarrjes së shtetit. tregun e brendshëm.

²⁷ Мë 19 korrik 2022 është miratuar ribalanci i buxhetit për vitin 2022 ("Gazeta Zyrtare e RSM" nr. 164, datë 20.07.2022).

²⁸ Në kuadër të analizës, për PBB-në nominale për vitin 2022 janë përdorur projeksionet e prillit të Bankës Popullore .

Државни хартии од вредност (промени, во милиони денари)

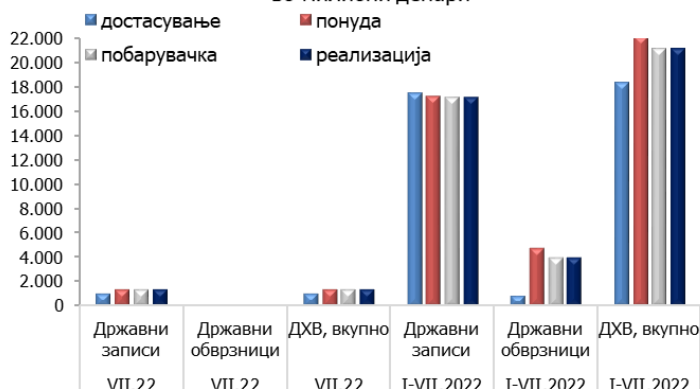
(состојби, во милиони денари)

Извор: Министерство за финансии.

Нë коррик 2022, gjendja e letrave me vlerë të emetuara shtetërore²⁹ në tregun primar shënoi rritje të vogël në baza mujore për 310 milionë denarë dhe në fund të muajit arriti në 1 49,073 milionë denarë. Rritja vjen si pasojë e rritjes së bonove dymbëdhjetëmujore (pa klauzolë valutore) dhe bonove të thesarit të emetuara tre mujore (me klauzolë valutore).

Аукции на државни хартии од вредност во милиони денари

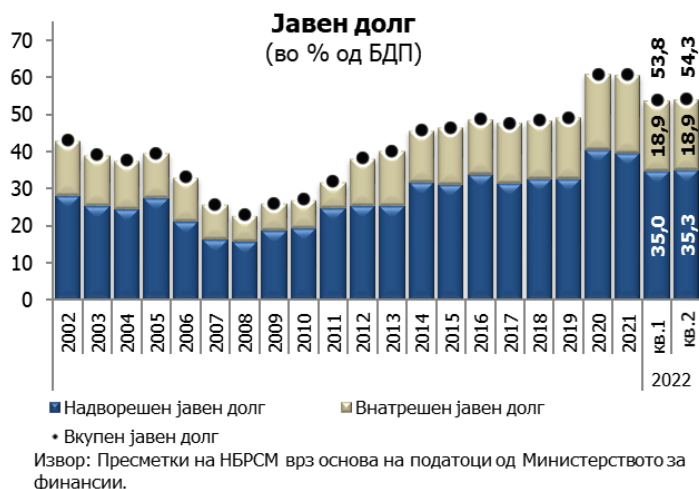

Извор: Министерство за финансии.

Еметимет е режа të letrave me vlerë të qeverisë në коррик 2022 kishin një afat maturimi prej tre muajsh me klauzolë valutore dhe dymbëdhjetë muaj pa klauzolë valutore. Në коррик 2022 maturuan bonot dymbëdhjetëmujore të thesarit të emetuara më parë (pa klauzolë valutore) .

Каматни стапки на државни хартии од вредност во проценти

Në fund të tremujorit të dytë 2022, borxhi publik ³⁰është 54.3% e PBB-së³¹ (53.8% e PBB-së në fund të tremujorit të mëparshëm). Në të njëjtën kohë, borxhi publik i jashtëm dhe i brendshëm kapin përkatësisht 35.3% dhe 18.9% të PBB-së. Borxhi total i qeverisë në fund të tremujorit të dytë 2022 është 45,8% e PBB-së, ndërsa borxhi i ndërmarrjeve publike (të garantuara dhe të pagarantuar) ³²në fund të tremujorit të dytë të vitit është 8,5% e PBB-së.

³⁰Borxhi publik përcaktohet me Ligjin për Borxhin Publik ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Moldavisë" numër 62/2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 dhe 98/2019) sipas të cilit ai përfaqëson shumën e borxhi shtetëror dhe borxhi i ndërmarrjeve publike të themeluara nga shteti ose nga komunat, komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qytetin e Shkupit, si dhe shoqëritë tregtare që janë në pronësi të plotë ose dominuese të shtetit ose komunave, komunave në qytetin e Shkupit dhe në qytetin e Shkupit.

³¹Në kuadër të analizës janë përdorur projeksionet e prillit të Bankës Popullore për PBB-në nominale për vitin 2022. Diferenca më e madhe midis PBB-së nominale të realizuar për vitin 2021 dhe shumës së parashikuar të PBB-së nominale për vitin 2022 është reflektuar edhe në treguesit relativë të borxhit publik.

³²Në përputhje me ndryshimet në Ligjin për borxhin publik nga maji 2019, borxhi i pagarantuar i ndërmarrjeve publike dhe shoqërive aksionare të themeluara nga shteti ose nga komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit, llogaritet në borxhin publik ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Moldavisë" nr . 62/ 2005, 88/2008, 35/2011, 139/2014 dhe 98/2019).

Shtojca 1: Kategoritë treguese për konsumin personal dhe investimet bruto

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2019				2020				2021				2022				
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.
	реални годишни промени во %																
Промет во трговија на мало*	7.6	8.8	12.0	13.8	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.6	8.9	6.9	4.2
Бруто приходи од ДДВ*	3.5	1.4	7.5	6.6	1.8	-20.0	-10.8	-4.2	2.9	36.6	21.1	20.6	29.2	9.5	12.6	10.51	5.6
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	2.8	5.9	9.7	4.9	6.9	-12.4	-3.6	-9.4	3.1	26.0	11.3	13.6	-2.8	-1.5	-10.0	14.8	-6.1
Домашно производство на потрошни добра	0.5	-1.0	2.4	-2.0	-0.5	-22.4	-9.3	-12.1	-4.8	22.8	-2.6	5.1	-2.7	-5.0	-9.9	-0.9	-3.8
Кредити на население*	8.2	9.6	9.3	10.1	9.7	6.3	6.2	4.5	4.7	5.7	4.0	3.2	-0.5	-5.6	-2.1	-3.2	-5.6
Просечна нето-плата*	2.2	2.4	3.5	4.2	10.0	4.6	7.0	4.7	2.0	5.7	1.1	0.7	0.0	-	0.3	-2.3	-
Приватни нето-трансфери*	-2.4	-4.9	5.5	2.0	-2.5	-40.0	-36.5	-11.3	12.5	75.9	61.9	17.7	9.3	-	-	-	-
Пензии*	4.1	2.2	3.9	2.1	5.7	6.2	5.3	5.4	2.3	0.3	0.0	-1.8	-3.3	-1.0	-0.2	1.1	-3.7

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2019				2020				2021				2022					
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	апр.	мај	јун.	
	реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари																	
Увоз на средства за работа*	2.0	4.8	12.7	6.7	1.0	-34.5	-3.0	4.4	8.8	64.1	6.4	4.6	6.9	5.6	1.4	14.0	1.5	
Извршени градежни работи**	15.1	-3.3	3.0	5.3	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-	-0.7	-7.3	-	
Домашно производство на капитални производи	12.3	-2.9	10.7	7.1	-5.7	-46.0	-9.0	1.0	-7.3	59.6	-24.3	-22.3	0.9	3.3	-5.2	8.7	7.0	
Државни капитални инвестиции*	-11.1	62.7	26.3	66.4	23.8	-34.4	26.0	-20.7	166.5	3.7	56.2	9.3	-16.4	25.0	65.2	51.0	-11.1	
Директни инвестиции***	-11439.1	-2654.8	5520.0	-7211.3	4087.6	-2397.1	-5793.5	-9353.0	-8141.7	13993.0	2019.5	8856.0	6095.2	-	-	-	-	
Долгорочни кредити на претпријатија*	4.9	4.8	2.6	6.4	4.1	8.2	11.5	5.8	7.3	2.5	0.7	3.9	2.2	-2.2	1.5	-0.6	-2.2	
Залихи на готови производи	3.6	-10.5	-7.4	14.7	9.0	15.7	2.6	-8.0	2.0	9.7	16.1	12.4	11.5	-	9.8	9.5	-	

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (база година: 2020=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.